



دولت جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت معارف

ریاست نظارت و ارزیابی استراتژیک

آمریت تحلیل احصائیه و معلومات



اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا/ فعالیت ارتقاء ظرفیت (CBA)

رهنمود آموزشی

برای

تحلیل معلومات معارف با تمرکز روی

شاخص های دسترسی، برابری و کیفیت

رهنمود

تهیه کننده: EMIS/بخش فعالیت ارتقای ظرفیت (CBA) /اداره انکشافی ایالات متحده امریکا

رفع مسئولیت:

رهنمود هذا به حمایت مالی مردم امریکا از طریق اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا ترتیب گردیده است. شرکت بین المللی کیمونکس لمیتید در برابر محتویات این گزارش مسئولیت کامل داشته و محتویات آن الزاماً نظریات دولت امریکا یا اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا را منعکس نمی سازد.



جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت معارف

رهنمود آموزشی

برای

تحلیل معلومات معارف با تمرکز روی
شاخص های دسترسی، برابری و کیفیت

رهنمود

تهیه کننده: EMIS/بخش فعالیت ارتقای ظرفیت (CBA) / اداره انکشافی ایالات متحده امریکا

Contents

5	مقدمه
6	اهداف آموزشی:
6	اشتراک کننده گان کدام موارد را می آموزند؟
12	هدف کلی 1: آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب
13	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله
14	1.1 نسبت ناخالص شمولیت در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب
20	هدف کلی 2: دستیابی به دوره تعلیمات ابتدائیه/اساسی جهانی
20	شاخص های اساسی آموزش برای همه - اهداف انکشافی هزار ساله
23	2.1 میزان جذب ناخالص در صنف اول دوره ابتدائیه (GIR)
24	2.2 میزان جذب خالص در صنف اول دوره ابتدائیه (NIR)
26	2.3 نسبت شمولیت ناخالص (GER)
28	2.4 میزان خالص شمولیت (NER)
30	2.5 میزان تکرار (برگشتی) به اساس صنف در تعلیمات ابتدائیه (RR)
32	2.6 میزان بقا تا صنف ششم
33	2.7 میزان انتقال به دوره متوسطه (TR)
34	2.8 فیصدی معلمان آموزش دیده در دوره ابتدائیه
35	2.9 نسبت شاگرد-معلم در تعلیمات ابتدائیه
36	برنامه آموزشی - 2: (هدف - 3 و هدف - 4)
36	اهداف برنامه آموزشی:
36	کدام موارد را اشتراک کننده گان می آموزند؟
39	هدف کلی 3: مهارت های زندگی و آموزش جوانان و بزرگسالان
40	شاخص های اساسی آموزش برای همه - اهداف انکشافی هزار ساله
43	هدف کلی 4: سواد
44	4.1 میزان سواد آموزشی بزرگسالان (25 سال و بزرگتر)
47	4.2 میزان سواد جوانان (بین سنین 15 الی 24 سال)
48	4.3 شاخص برابری جنس برای سواد بزرگسالان
49	برنامه آموزشی - سوم [هدف کلی - 5]
49	شاخص های برابری و تساوی جنس چگونه محاسبه می گردند؟
49	اهداف برنامه آموزشی
49	اشتراک کننده گان کدام موارد را می آموزند؟
54	هدف کلی 5: برابری و تساوی جنس
55	شاخص های اساسی آموزش برای همه - اهداف انکشافی هزار ساله

56	5.1. شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان
65	5.9. فیصدی شمولیت اناث
68	برنامه آموزشی ششم: (هدف کلی – 6)
72	هدف کلی 6: تعلیمات با کیفیت
72	شاخص های اساسی آموزش برای همه – اهداف انکشافی هزار ساله
74	6.1. میزان بقا به صنف ششم
74	6.2. فیصدی معلمین مکاتب ابتدائیه که مشخصات لازمه اکادمیک را دارا می باشند
76	6.3. فیصدی معلمین مکتب که مطابق به معیارات ملی واجد شرایط برای تدریسی در تعلیمات ذیل می باشند:
77	6.4. نسبت شاگرد – معلم
78	6.5. نسبت شاگرد – صنف
80	6.6. نسبت شاگرد – کتب درسی برای:
81	6.7. مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منحیث فیصدی مجموع مصارف عامه حکومت
83	6.8. مصارف عامه روی سکتور معارف منحیث فیصدی تولیدات ناخالص ملی (GNP)
84	6.9. مصارف عامه فی شاگرد منحیث فیصدی سرانه تولیدات ناخالص ملی (دوره ابتدائیه ، متوسطه ولیسه)

مقدمه

فعالیت ارتقای ظرفیت اداره انکشافی ایالات متحده امریکا یا (CBA) به منظور بهبود سیستم ها و طرز العمل های وزارت معارف ایجاد گردیده است تا سبب عرضه خدمات با کیفیت تعلیمی، شفافیت و حسابدهی بیشتر در سیستم های ملی و محلی گردد. از آنجاییکه بهبود در سیستم مدیریت معلومات تعلیمی (EMIS) یک بخش مهم در فعالیت ارتقای ظرفیت یا (CBA) می باشد، در مشارکت با وزارت معارف و اداره انکشافی ایالات متحده امریکا تصمیم بر این شد که قدمه اول قبل از آغاز مرحله تطبیق؛ راه اندازی یک ارزیابی مفصل از سیستم مدیریت معلومات تعلیمی (EMIS) در نظر گرفته شود. ازینرو، تیم فعالیت ارتقای ظرفیت EMIS یک ارزیابی را راه اندازی نمود.

توقع می رود جمع آوری معلومات تعلیمی در قسمت غنامندی تصمیم گیری ها توسط مدیران تعلیمی کمک کند. این کمک تنها در صورتی امکان پذیر می باشد که معلومات تعلیمی به گونه مؤثر تحلیل گردند. ازینرو، مدیران تعلیمی باید قادر به استفاده مؤثر از معلومات فراهم شده توسط EMIS باشند.

تا جاییکه دیده میشود، قابلیت های تحلیل کارمندان EMIS و برنامه ها ضعیف است و نیاز به بهبود دارد و به دلیل عدم آگاهی و ظرفیت های پائین مدیران تعلیمی برای کاربرد از معلومات، استفاده خود آنچنانی که لازم است از این معلومات صورت نمی گیرد.

بدین ملحوظ، در آغاز پروژه تصمیم گرفته شد تا برنامه های ارتقای ظرفیت برای کارمندان وزارت معارف در سطح ملی، ولایتی و محلی جهت بلند بردن توانایی های تحلیلی معلومات این کارمندان راه اندازی گردد.

این مواد آموزشی با تمرکز ویژه روی تحلیل معلومات EMIS تهیه گردیده و بالخصوص روی شاخص های دسترسی، برابری جنسیتی و کیفیت که در سطح جهان شناخته شده اند و توسط انستیتوت احصائیه یونیسکو ایجاد گردیده است متمرکز می باشند.

در این رهنمود آموزشی، اهداف کلی، اهداف فرعی و نتایج متوقعه از نکته نظر فعالیت های مختلف برای انکشاف ظرفیت که قرار است برای رسیدگی به خلاهای ظرفیتی در تحلیل معلومات انجام شوند، به گونه واضح بیان گردیده اند. فراهم نمودن این مواد آموزشی به دستیابی به اهداف پروژه که همانا عرضه خدمات تعلیمی از طریق یک سیستم بهبود یافته EMIS با بلند بردن سطوح ظرفیتی کارمندان وزارت معارف می باشد منتج میگردد.

هدف از این برنامه آموزشی بهبود در تحلیل معلومات معارف به منظور کمک بیشتر در راستای تصمیم گیری های آگاهانه توسط مدیران تعلیمی می باشد.

برنامه آموزشی - 3:

[هدف کلی 1: (شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب) و هدف کلی - 2 (تعلیمات ابتدائیه جهانی)] شاخص های دسترسی و مشارکت چگونه محاسبه می گردند؟

اهداف آموزشی:

در پایان این برنامه آموزشی، اشتراک کننده گان قادر خواهند بود تا به گونه مستقلانه معلومات جمع آوری شده تعلیمی را با استفاده از شاخص های دسترسی و مشارکت تحلیل کنند. آنها باید درک خود از این موضوع را با ارائه مثال های هر نوع معلومات ثابت سازند.

اشتراک کننده گان کدام موارد را می آموزند؟

- اشتراک کننده گان تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را می آموزند.
- اشتراک کننده گان می آموزند که برای محاسبه شاخص های دسترسی و مشارکت کدام انواع معلومات نیاز می باشد.
- اشتراک کننده گان قادر خواهند بود تا میان شاخص های دسترسی و مشارکت تفکیک کنند.
- اشتراک کننده گان قادر خواهند بود تا شاخص های دسترسی و مشارکت را با استفاده از معلومات EMIS دانسته، آنرا به دقت محاسبه کرده و از آن استفاده درست و بجا کنند.

فعالیت ها:

فعالیت - 1: (تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص ها هدف کلی 1، آموزش برای همه که حاوی آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب می باشد به اشتراک کننده گان ارائه می گردد):

در ابتدا، اشتراک کننده گان با تعریف، هدف آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب که هدف کلی 1، شاخص آموزش برای همه را تشکیل میدهد آشنا می شوند. انواع معلومات که برای محاسبه این شاخص ها نیاز می باشد از طریق پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر یا آموزگار معرفی می گردند. اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت آگاهی بیشتر و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 2: (شاخص های مختلف آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب به اشتراک کننده گان معرفی می گردند):

شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب و روش های محاسبه آنان ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان ارائه میگردد.

1. نسبت شمولیت ناخالص در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب
 2. فیصدی شاگردانیکه تازه به صنف اول شامل می شوند و قبلاً در نوعی از برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب اشتراک نموده اند.
 3. شمولیت در مراکز خصوصی منحصراً فیصدی مجموع شمولیت ها در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب
 4. فیصدی معلمین که در بخش (آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب) آموزش دریافت نموده اند.
- اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.
- فعالیت - 3: (کار گروهی): اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب کارگروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.**
- فعالیت - 4: (امتحان قبل از تریننگ): اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را راجع به هدف و کاربرد شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.**
- فعالیت - 5: (تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص های تعلیمات ابتدائیه جهانی و هدف کلی - 2، که حاوی برخی دیگری از شاخص های دسترسی و مشارکت می باشد به اشتراک کننده گان معرفی می گردد): نخست، اشتراک کننده گان با تعریف، هدف و دستیابی به تعلیمات ابتدائیه جهانی که شامل هدف کلی - 2، شاخص های آموزش برای همه و اهداف انکشافی هزار ساله می باشد و معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها که ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر ارائه میگردد آشنا می گردند.**
- اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.
- فعالیت - 6: (برخی از شاخص های دیگر دسترسی و مشارکت به اشتراک کننده گان معرفی می گردند): شاخص های دیگر دسترسی و مشارکت و روش های محاسبه این شاخص ها ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند.**

1. میزان جذب ناخالص در تعلیمات ابتدائیه (GIR)

2. میزان جذب خالص در تعلیمات ابتدائیه (NIR)

3. نسبت کلی شمولیت (GER) در:

○ دوره ابتدائیه

○ دوره متوسطه

○ دوره لیسه

4. نسبت خالص شمولیت (NER) در:

○ دوره ابتدائیه

○ دوره متوسطه

○ دوره لیسه

5. میزان های برگشتی (تکرار صنف) به اساس صنف در تعلیمات ابتدائیه

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 7: (کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های متذکره کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت - 8: (امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را راجع به هدف و کاربرد شاخص های دسترسی و مشارکت سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های متذکره فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

فعالیت - 9: (تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص های آموزش برای همه و هدف کلی - 2، که حاوی برخی دیگری از شاخص های دسترسی و مشارکت می باشد به اشتراک کننده گان معرفی می گردند): نخست، اشتراک کننده گان با تعریف، هدف و دستیابی به تعلیمات ابتدائیه جهانی که شامل هدف کلی - 2، شاخص های آموزش برای همه و اهداف انکشافی هزار ساله می باشد و معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها که ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر ارائه میگردد آشنا می گردند.

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 10: (برخی از شاخص های دیگر دسترسی و مشارکت به اشتراک کننده گان معرفی می گردند): شاخص های دیگر دسترسی و مشارکت و روش های محاسبه این شاخص های ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند.

6. میزان بقا در صنف ششم

7. میزان انتقال به دوره متوسطه

8. فیصدی معلمین آموزش دیده تعلیمات ابتدائیه

9. نسبت شاگرد - معلم در دوره ابتدائیه

10. مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه منحیث فیصدی مجموع مصارف عامه بالای معارف.

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 11: (کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های متذکره کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت - 12: (امتحان قبل ازتریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را راجع به هدف و کاربرد شاخص های دسترسی و مشارکت سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های متذکره فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

مجموع زمان اختصاص یافته به این جلسه : 8 ساعت (یک روز)

اجندای برنامه آموزشی

مدت	فعالیت	مواد مورد نیاز در تریننگ
برنامه آموزشی دوم: محاسبه شاخص های دسترسی و مشارکت		
روز اول		
1 ساعت و 15 دقیقه	لکچر و پرزنتیشن مشارکتی توسط ترینر در رابطه به تعریف، هدف و مفاهیم شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب.	- پروجکتور - پرزنتیشن پاور پابنت
وقفه چای برای 15 دقیقه		
1 ساعت و 15 دقیقه	شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب ذریعه پرزنتیشن توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند.	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
1 ساعت و 30 دقیقه	اشتراک کننده گان روی منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند. این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد.	- پروجکتور - پرزنتیشن پاور پابنت
1 ساعت و 30 دقیقه	امتحان کوچک: به اشتراک کننده گان لست شاخص های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم
روز دوم		
1 ساعت و 15 دقیقه	لکچر و پرزنتیشن مشارکتی توسط ترینر در رابطه به تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص های	- پروجکتور - پرزنتیشن پاور پابنت

	تعلیمات ابتدائیه جهانی و هدف کلی - 2 که حاوی برخی دیگری از شاخص های دسترسی و مشارکت می باشد.	
وقفه جای برای 15 دقیقه		
- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم	شاخص های دیگر دسترسی و مشارکت و روش های محاسبه این شاخص ها ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند. 1. میزان جذب ناخالص در دوره ابتدائیه (GIR) 2. میزان جذب خالص در دوره ابتدائیه (NIR) 3. نسبت کلی شمولیت (GER) در: a. دوره ابتدائیه b. دوره متوسطه c. دوره لیسه 4. نسبت شمولیت خالص (NER) در: a. دوره ابتدائیه b. دوره متوسطه c. دوره لیسه 5. میزان های برگشتی (تکرار) به اساس صنف در دوره ابتدائیه اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.	1 ساعت و 15 دقیقه
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
- پروجکتور - پرزنتیشن پاور پابنت	کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های متذکره کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد	1 ساعت و 30 دقیقه
- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم	امتحان کوچک و بحث: اشتراک کننده گان یک امتحان کوچک را راجع به هدف و کاربرد شاخص های دسترسی و مشارکت سپری میکنند	1 ساعت و 30 دقیقه
روز سوم		

	لکچر و پرزنتیشن مشارکتی توسط ترینر: نخست، اشتراک کننده گان با تعریف، هدف و دستیابی به تعلیمات ابتدائیه جهانی که شامل هدف کلی - 2، شاخص های آموزش برای همه و اهداف انکشافی هزار ساله می باشد و معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها که ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر ارائه میگردد آشنا می گردند. اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.	1 ساعت و 15 دقیقه
وقفه چای برای 15 دقیقه		
	شاخص های دیگر دسترسی و مشارکت و روش های محاسبه این شاخص های ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند. 6. میزان بقا در صنف ششم 7. میزان انتقال به دوره متوسطه 8. فیصدی معلمین آموزش دیده در تعلیمات ابتدائیه 9. نسبت شاگرد بر معلم در دوره ابتدائیه 10. مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه منحیث فیصدی مجموع مصارف عامه بالای معارف. اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.	1 ساعت و 15 دقیقه

وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
1 ساعت و 30 دقیقه	کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های متذکره کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد	
1 ساعت و 30 دقیقه	امتحان قبل از تریننگ و بحث: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی راجع به هدف و کاربرد شاخص های دسترسی و مشارکت سپری میکنند	

تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص های آموزش برای همه

هدف کلی 1: آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب توسعه و بهبود آموزش و مراقبت جامع در دوران تعلیمات قبل از مکتب، خاصاً برای آسیب پذیرترین و محروم ترین اطفال

آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب برای آموزش همیشگی دارای اهمیت بوده و اساسی را تشکیل میدهد که آموزش به آن استوار می باشد. قبل از اینکه مکتب آغاز گردد، عادات و روش های حاکم در خانه شدیداً روی اجراات آینده اطفال در مکتب تأثیر گذار می باشد. مواردی مانند تغذی مناسب، واکسین کردن، تکمیل نمودن ویتامین A و دسترسی به نمک آیودین دار مستقیماً روی عملکرد بعدی اطفال در مکتب؛ درست همانند آموزش های اولیه و تجارب انگیزشی قبل از شمولیت به صنف اول تأثیر گذار می باشند. در حالیکه شاخص های قدیمی آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب تنها روی تعلیمات رسمی قبل از مکتب متمرکز بود، در اهداف انکشافی هزار ساله آموزش برای همه، هدف کلی توسعه یافته است تا خاصیت میان سکتوری دوران تعلیمات قبل از مکتب و اهمیت عوامل غیر تعلیمی در انکشاف و موفقیت تعلیمی اطفال را بازتاب دهد.

شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله

1	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی های پیشنهادی معلومات (در صورتیکه معلومات موجود باشد)	منبع معلومات
1.1	نسبت کلی شمولیت (ناخالص) در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - تعلیمات قبل از مکتب/تعلیمات محلی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلومات - تعلیمات مادر - درآمد	- آمار و ارقام سالانه مکتب - سروی های خانوار
1.2	فیصدی شاگردان جدید جذب شده در صنف اول که قبل در نوعی از برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب اشتراک نموده باشند	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - قبل از مکتب/تعلیمات محلی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلومات - تعلیمات مادر - درآمد	- آمار و ارقام سالانه مکتب - سروی های خانوار
1.3	شمولیت در مراکز خصوصی منحیث فیصدی مجموع شمولیت ها در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی	- آمار و ارقام سالانه مکتب - سروی های خانوار
1.4	فیصدی معلمین آموزش دیده در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - عامه/خصوصی	- آمار و ارقام سالانه مکتب - سروی های خانوار

1.1 نسبت ناخالص شمولیت در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب

تعریف و هدف

مجموع اطفال شامل شده در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب بدون در نظر داشت سن، منحیث فیصدی جمعیت در رده سنی مربوطه و رسمی، و یا رده سنی 3 الی 5 ساله بازتاب یافته اند. این شاخص سطح کلی اشتراک اطفال خورد سال در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را سنجش می کند. همچنان ظرفیت یک کشور جهت آماده سازی اطفال خورد سال برای تعلیمات ابتدائیه را بیان میکند. بخاطر باید داشت که این شاخص همه تعلیمات عامه، خصوصی، مدرسه ای (یا مسجد) و سایر تعلیمات غیر رسمی محلی یا اجتماعی را در نظر گرفته است.

روش محاسبه و معلومات و مورد نیاز

تعداد اطفال شامل شده در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب یا ECCE را بدون در نظر داشت سن، بر جمعیت در رده سنی مربوطه و رسمی (یا به اساس رده سنی 3 الی 5 ساله) در یک سال تعلیمی داده شده تقسیم کرده و ضرب 100 کنید.

$$GER_{EC}^t = \frac{E_{EC}^t}{P_{EC}^t} \times 100 \quad \text{or} \quad GER_{EC}^t = \frac{E_{EC}^t}{P_{3-5}^t} \times 100$$

Where,

GER_{EC}^t = Gross enrolment ratio in early childhood development programmes in school-year t

E_{EC}^t = Number of children enrolled in early childhood development programmes in school-year t

P_{EC}^t = Population in relevant official age-group concerned with ECCE in school-year t

منابع احتمالی معلومات

معلومات شمولیت باید در برگیرنده نهاد ها و برنامه های عامه و خصوصی باشد. معلومات برای برنامه های عامه باید به اساس سروی مکتب موجود باشد. سروی های خانوار یا سایر ریکارد های خصوصی معلومات لازم برای برنامه هایی که توسط اجتماع یا مؤسسات غیر دولتی و مکاتب خصوصی پیش برده می شوند، میتوانند معلومات لازم را فراهم کنند. در برخی موارد، ممکن تعداد کشور ها معلومات برنامه های عامه و خصوصی را مدغم ساخته باشند. معلومات راجع به جمعیت را میتوان از سروی ها و پیش بینی های اداره ملی احصائیه بدست آورد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، نسبت شمولیت ناخالص در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر تقسیم کرد.

تفسیر معلومات

میزان بالای شمولیت ناخالص در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب بیانگر ظرفیت کافی برای این نوع برنامه در داخل کشور می باشد. زمانیکه یک میزان شمولیت ناخالص به 100 فیصد تقرب کرده یا از آن بیشتر می شود، نشاندهنده اینست که این کشور قادر به اینست که تمام اطفال آن در رده سنی رسمی باید در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب سهم بگیرند. کشور ها از نظر روش های تعلیمات دوران قبل از مکتب متفاوت می باشند بعضی از این روش ها روی تعلیمات تجربی متمرکز می باشند، در حالیکه برخی دیگر روی انکشاف مهارت ها، انکشاف اکادمیک، هنر های مصور و غیره تأکید میکنند.

برای ارزیابی میان دهه یی، لازم است تا نابرابری ها در مشارکت در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب مورد تحلیل قرار گیرند. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب میتواند معلوماتی را راجع به دسترسی به آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب و نابرابری های موجود میان گروه های فرعی و ساحات جغرافیایی فراهم کند.

محدودیت ها

لازم است تا معلومات شمولیت در برگیرنده برنامه ها و نهاد های عامه و خصوصی باشد. معلومات شمولیت برای برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب میتواند از تفاوت ها در روش های گزارشدهی متأثر گردد، یعنی تا حدی که یک برنامه مراقبت طفل که دارای بخش کوچک پیداکوژیکی باشد یا اصلاً فاقد این بخش باشد در احصائیه شامل گردد. تفاوت میان آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب و مراقبت های منظم خانوادگی از طفل را مشکل است تا روش ثابت بین المللی تعریف کنیم، مخصوصاً در قسمت اطفال بسیار کوچک که نزد آنان سرعت طبیعی انکشاف، امکانات پیداکوژیکی را محدود می سازد. از آنجاییکه میزان شمولیت ناخالص عامل سنی را در نظر نمی گیرد، اطفال پائین تر از 3 سال و بالا تر از 5 سال (یا رده سنی رسمی) نیز شامل می گردند. ازینرو، شمولیت ناخالص میتواند از 100 فیصد تجاوز کند. تنها کشور هایی که در آنها ثبت نام رسمی در هر گونه برنامه آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب یک شرط می باشد، میتوانند یک معلومات رسمی برای این شاخص داشته باشند. کشور هایی که معلومات راجع به برنامه های قبل از مکتب که از جانب حکومت نظارت میگردند را در دسترس دارند تنها به تکمیل نمودن این معلومات با معلومات راجع به شمولیت در انواع دیگر برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب نیاز دارند که احتمالاً میتوانند این کار را از طریق مطالعات موردی و یا سروی های نمونه انجام دهند.

2.1 - فیصدی جذب شده گان در صنف اول که قبلاً در یکی از برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب اشتراک نموده اند

تعریف و هدف

تعداد جذب شده گان به صنف اول قبلاً در نوعی از برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب معادل به حد اقل 200 ساعت اشتراک نموده اند، منحیث فیصدی تعداد مجموعی جذب شده گان به صنف اول نشان داده شده اند. این شاخص در قسمت ارزیابی نسبت جذب شده گان به صنف اول را که فرضاً برخی آمادگی هایی را برای شمولیت در مکتب ذریعه برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب گرفته باشند کمک میکند. بخاطر باید داشت که این شاخص هم تعلیمات رسمی قبل از مکتب و هم تعلیمات غیر رسمی اجتماعی را در نظر گرفته است.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد جذب شده گان صنف اول را که برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را فراگرفته اند بر تعداد مجموعی شاملین صنف اول در یک سال تعلیمی داده شده تقسیم نموده و ضرب 100 کنید.

$$\%NE_{I,EC}^t = \frac{NE_{I,EC}^t}{NE_I^t} \times 100$$

Where,

$\%NE_{I,EC}^t$ = Percentage of new entrants to grade 1 of primary education in school-year t who have attended some form of organized early childhood care and education programme;

$NE_{I,EC}^t$ = Number of new entrants to grade 1 of primary education in school-year t who have attended some form of organized early childhood care and education programme;

NE_I^t = Total number of new entrants to primary grade 1 in school-year t.

منابع احتمالی معلومات

در سیستم ثبت معلومات مکتب ممکن است معلومات مفیدی موجود باشد ابزار های احصائیوی مکتب نیز میتواند در قسمت جمع آوری این معلومات استفاده گردد. در غیر آن، معلومات را میتوان از طریق یک سروی نمونه مکاتب یا از طریق سروی های خانوار جمع آوری کرد (UNESCO 1998).

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهری/روستایی، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها، گروه های آسیب پذیر و نهادهای خصوصی و عامه تقسیم کرد.

تفسیر معلومات

فیصدی بلند جذب شده گان صنف اول که قبلاً یکی از برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را فرا گرفته اند نشاندهنده اینست که یک قسمت بزرگی از این اطفال در فعالیت های منظم آموزشی قبل از شمولیت به مکتب اشتراک نموده اند.

پیشرفت در شمولیت در مکاتب اکثرأ مرتبط به توانایی های شناختی می باشد که در سنین کودکی کسب می گردند. طوریکه همه میدانیم، اشتراک قبلی در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب نقش مهمی را در تعلیمات آینده اطفال ایفا میکند چون این تعلیمات قبلی، سلوک و رفتار طفل در قبال آموزش و انکشاف مهارت های اساسی اجتماعی را شکل میدهد. اما تأثیر فعالیت های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب روی انکشاف ساختی اطفال نظر به برنامه هاییکه طفل در آن اشتراک نموده است متفاوت می باشد. اما این شاخص یک تصویر کلی از دسترسی به آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را فراهم میکند، چون اطفالیکه برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را فرا میگیرند چانس بیشتر دسترسی به شمولیت در مکتب را دارا می باشند.

همچنان این شاخص در قسمت برملا سازی نابرابری ها در دسترسی به برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب در مناطق مختلف و میان جمعیت های مختلف نیز کمک میکند.

محدودیت ها

فیصدی جذب شده گان در صنف اول که قبلاً یکی از برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را فرا گرفته اند نمی تواند از 100 فیصد تجاوز کند. جمع آوری معلومات برای این شاخص در بیشتر کشور های دردرس ساز است.

1.3- شمولیت در مراکز خصوصی منحيث فیصدی شمولیت مجموعی در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب را فرا گرفته اند

تعریف و هدف

تعداد مجموعی شمولیت ها در نهاد ها و مراکز خصوصی منحيث یک فیصدی مجموع شمولیت ها در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب نشان داده شده است. این شاخص در قسمت ارزیابی سهم دخالت سکثور خصوصی در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب کمک میکند.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد مجموعی شاملین نهاد ها و مراکز خصوصی را بر تعداد مجموعی شمولیت های در برنامه های مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب در یک سال تعلیمی داده شده تقسیم نموده و ضرب 100 کنید.

منابع احتمالی معلومات

معلومات را میتوان از سیستم های ثبت معلومات مکتب و سایر ابزار های جمع آوری معلومات حاصل و گردآوری کرد. سایر منابع احتمالی سروی های خانوار و پرسیدن سوالات مربوط بوده میتواند.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهری/روستایی، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر تقسیم کرد.

تفسیر معلومات

فیصدی بلند در شمولیت نهاد ها و مراکز خصوصی نشاندهنده یک نقش مهم و دخالت خوب سکتور خصوصی می باشد. یک میزان پائین شمولیت ناخالص و میزان بلند شمولیت در سکتور خصوصی بیانگر اینست که یک حکومت باید منابع بیشتر را تخصیص داده و به برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب توجه بیشتر کند.

محدودیت ها

همانند اکثریت معلومات آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب، جمع آوری معلومات در این بخش نیز کار ساده ای نیست، چون بیشتر نهاد ها که تحت وزارت های مختلف قرار میگیرند، در این زمینه دخیل می باشند. در بعضی کشور ها، سکتور خصوصی سهم بزرگ و قابل ملاحظه یی را در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب دارند و جمع آوری معلومات از این نهاد ها دشوار می باشد.

1.4- فیصدی معلمین آموزش دیده در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب

تعریف و هدف

تعداد معلمین که برای تدریس اطفال قبل از مکتب آموزش دریافت نموده اند، منحصراً یک فیصدی تعداد مجموعی معلمین در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب نشان داده شده اند. داشتن معلمین آموزش دیده در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب بسیار مهم است، مخصوصاً برای برنامه های منظم آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب. این طور مستقیم با کیفیت برنامه ها، که یک اساس مهم برای اطفال خردسال بوده و آنها برای تعلیمات رسمی در مکتب آماده می سازد مرتبط می باشد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد مجموعی معلمین آموزش دیده را بر تعداد مجموعی معلمین برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب در یک سال تعلیمی داده شده تقسیم نموده و ضرب 100 کنید.

منابع احتمالی معلومات

معلومات در این زمینه را معمولاً میتوان از احصائیه سالانه مکتب و سایر سیستم های جمع آوری معلومات نهادها حاصل کرد. همچنان از طریق سروی های خاص مکتب نیز میتواند معلومات اضافی را جمع آوری کرد.

دسته بندی معلومات

این معلومات را میتوان به اساس وضعیت اجتماعی، اقتصادی، منطقه جغرافیایی یا شهر/ روستا دسته بندی کرد. بهتر خواهد بود تا به تقسیمات نهادها نیز نگاهی داشته باشیم.

تفسیر معلومات

یک فیصدی بزرگ نشان دهنده موجودیت خدمات و برنامه های با کیفیت آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب در کشور می باشد.

محدودیت ها

همانند اکثریت معلومات آموزش و مراقبت دوران اولیه کودکی، جمع آوری معلومات در این بخش نیز کار ساده ای نیست، چون بیشترین نهاد ها که تحت وزارت های مختلف قرار میگیرند، در این زمینه دخیل می باشند. در بعضی کشور ها، سکتور خصوصی سهم بزرگ و قابل ملاحظه یی را در برنامه های آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب دارند و جمع آوری معلومات از این نهاد ها دشوار می باشد.

هدف کلی 2: دستیابی به دوره تعلیمات ابتدائیه/اساسی جهانی

حصول اطمینان از اینکه تا سال 2015 (برای افغانستان تا سال 2020) تمام اطفال، مخصوصاً دختران، اطفالیکه در شرایط دشوار قرار دارند و اطفالیکه مربوط به اقلیت های قومی میگردند، به یک تعلیم و تربیه کامل، رایگان، اجباری و با کیفیت دسترسی داشته باشند.

هدف تعلیمات ابتدائیه جهانی نه تنها توسعه دسترسی به تعلیمات ابتدائیه به همه اطفال بوده بلکه بهبود مؤثریت داخلی سیستم تعلیمی نیز نقطه قابل عطف آن می باشد تا تمام شاگردان به گونه حقیقی دوران تعلیمات ابتدائیه را تکمیل کنند. این شامل کسب اطمینان از موجودیت منابع و زیربنا های کافی و استفاده مؤثر از آنها می باشد. سیستم های تعلیمی باید برای همه اطفال قابل دسترس بوده و باید عرضه کننده تعلیمات باکیفیت باشند.

در این هدف کلی توجه ویژه به دختران، اطفالیکه در شرایط دشوار قرار دارند و اطفالیکه مربوط به اقلیت های قومی میگردند مبذول داشته است. برای راه اندازی یک ارزیابی همه جانبه جهت پوشش این گروه ها، معلومات برای گروه های منزوی باید همراه با سایر معلومات از تمام منابع موجود و فراتر از سیستم احصائیوی سنتی مکتب جمع آوری گردند. لازم است تا معلومات از تمام انواع برنامه های تنظیم تعلیمات ابتدائیه چه عامه و چه خصوصی جمع آوری گردد.

برای راه اندازی یک ارزیابی جامع در مورد پیشرفت بسوی دستیابی به این هدف، به این معلومات و سایر معلومات راجع به تمام انواع خدمات منظم تعلیمات ابتدائیه، چه از جانب سکتور خصوصی و چه از جانب سکتور عامه تمویل و مدیریت گردد نیاز می باشد. زمانیکه یک کشور در نظر بگیرد که "تعلیمات ابتدائیه" حاوی سائیکل اولی (پائینی) تعلیمات متوسطه نیز میباشد، معلومات آن باید در ارزیابی شامل ساخته شود.

شاخص های اساسی آموزش برای همه - اهداف انکشافی هزار ساله

2	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی	منبع معلومات
2.1	میزان کلی جذب (ناخالص) در تعلیمات ابتدائیه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه مکتب - سروی های خانوار

2	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی	منبع معلومات
2.2	میزان جذب خالص در تعلیمات ابتدائیه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی - مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه - مکتب - سروی های خانوار
2.3	نسبت کلی شمولیت ناخالص (GER) در: - دوره ابتدائیه - دوره متوسطه - دوره لیسه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی - مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه - مکتب - سروی های خانوار
2.4	نسبت شمولیت خالص (NER) در: - دوره ابتدائیه - دوره متوسطه - دوره لیسه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی - مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه - مکتب - سروی های خانوار
2.5	میزان های برگشتی یا تکرار به اساس صنف در تعلیمات ابتدائیه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - عامه/خصوصی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی - مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه - مکتب

2	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی	منبع معلومات
2.6	میزان بقا در صنف ششم	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - عامه/خصوصی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه - مکتب
2.7	میزان انتقال به دوره متوسطه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - عامه/خصوصی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه - مکتب - سروی های خانوار
2.8	فیصدی معلمین آموزش دیده تعلیمات ابتدائیه	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - عامه/خصوصی - تعداد معلمینی که در قسمت تعلیمات ویژه آموزش دیده اند	- آمار و ارقام سالانه - مکتب - سروی های خانوار
2.9	نسبت شاگرد بر معلم در دوره ابتدائیه	- ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - عامه/خصوصی	- آمار و ارقام سالانه - مکتب - سروی های خانوار
2.10	مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه منحص فیصدی مجموع مصارف عامه بالای معارف.	شاخص در سطح ملی	- گزارش بودجه - حکومت

2.1 میزان جذب ناخالص در صنف اول دوره ابتدائیه (GIR)

تعریف و هدف

مجموع تعداد جذب شده گان در صنف اول دوره ابتدائیه، بدون در نظر داشت سن، منحصراً فیصدی جمعیت در سن رسمی شمولیت به مکتب بیان گردیده است. میزان شمولیت ناخالص، بازتاب دهنده سطح کلی دسترسی به صنف اول دوره تعلیمات ابتدائیه می باشد. این شاخص تنها یک رقم تخمینی دسترسی به صنف اول را فراهم میکند چون تعداد جذب شده گان زیر سن و بالای سن به صنف اول را نیز در نظر میگیرد. همچنان ظرفیت سیستم تعلیمی به منظور فراهم نمودن دسترسی به صنف اول دوره تعلیمات ابتدائیه برای جمعیتی که در سن رسمی شمولیت در مکتب قرار دارند را نشان میدهد. این شاخص منحصراً یک بدیل برای میزان جذب خالص در نبود معلومات راجع به جذب شده گان به اساس سن و سال استفاده میگردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد جذب شده گان در صنف اول دوره تعلیمات ابتدائیه را بدون در نظر داشت سن، بر تعداد جمعیتی که در سن رسمی شمولیت در مکتب قرار دارند تقسیم کرده و نتیجه آنرا ضرب 100 کنید.

$$GIR_{Pri, t} = \frac{\text{Number of new entrants to Grade 1 (all ages) in school-year } t}{\text{Population of the official primary school-entrance age in school-year } t} \times 100$$

در فرمول فوق فرض گردیده است که معلومات راجع به جذب شده گان موجود می باشد. در صورتیکه این معلومات موجود نباشند، جذب شده گان به صنف اول را میتوان با تفریق تعداد تکرار کننده گان صنف اول از مجموع تعداد شمولیت در صنف اول پیدا کرد. طوریکه در ذیل نشان داده شده است:

$$GIR_{Pri, t} = \frac{(\text{Number of pupils in Grade 1 in school-year } t) - (\text{Number of repeaters in Grade 1 in school-year } t)}{\text{Population of the official primary school-entrance age in school-year } t} \times 100$$

بعضی کشور ها ارتقای اتوماتیک به صنف اول را اجازه میدهند، بدین معنا که در سطح قبل از دوره ابتدائیه تکرار کننده موجود نمی باشد. در این صورت تعداد جذب شده گان مساوی به تعداد مجموعی شمولیت می باشد. از اینرو، فرمول اول (فوق) برای تخمین میزان جذب ناخالص استفاده شده میتواند. بخاطر داشته باشید که برای این مورد، تعداد جذب شده گان به صنف اول مساوی به تعداد مجموعی شمولیت در صنف اول می باشد.

منابع احتمالی معلومات

معلومات راجع به جذب شده گان به اساس سن را میتوان از سیستم های ثبت معلومات مکتب، سروی ها یا احصائیه های مکتب حاصل کرد. معلومات در رابطه به جمعیتی که در سن شمولیت به مکتب ابتدائیه قرار دارند را میتوان از احصائیه یا تخمینات جمعیت یا نفوس بدست آورد.

دسته بندی معلومات

میزان جذب ناخالص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و سایر گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

میزان بالای جذب ناخالص در کل نشاندهنده دسترسی وسیع به تعلیمات ابتدائیه می باشد. از آنجاییکه این محاسبه دربرگیرنده تمام جذب شده گان به صنف اول بشمول اطفال بالای سن و زیر سن که برای بار اول به مکتب شامل می گردند می باشد، میزان جذب ناخالص بیشتر از 100 خواهد بود.

همچنان این شاخص برای تطابق دادن ظرفیت مکتب و تقاضا برای شمولیت در صنف اول مفید می باشد. تفاوت میان میزان جذب ناخالص و میزان جذب خالص نشاندهنده انحراف از پذیرش در سن رسمی می باشد. ادامه یا افزایش این انحراف ایجاب تغییر در پالیسی سن رسمی برای شمولیت در مکتب را می نماید تا ساختار واقعی تقاضای مردم برای تعلیم و تربیه در آن مدنظر گرفته شود.

محدودیت ها

تعداد جذب شده گان دربرگیرنده مکاتب خصوصی و عامه می باشد. معلومات در مورد نفوس (یا تخمین نفوس) که در این شاخص استفاده گردیده است باید دقیقاً بر مبنای سن رسمی شمولیت در مکتب باشد. مواظب باید بود که تکرار کننده گان صنوف اول در این محاسبه شامل نگردند، زیرا این منجر به میزان متورم جذب ناخالص میگردد.

2.2 میزان جذب خالص در صنف اول دوره ابتدائیه (NIR)

تعریف و هدف

میزان جذب ناخالص عبارت از نسبت جذب شده گان در صنف اول تعلیمات ابتدائیه که در سن رسمی شمولیت در مکتب قرار دارند، بر مجموع نفوس همین رده سنی که به فیصدی نشان داده شده است می باشد. این امر در مقایسه به نسبت ظاهری جذب یک سنجش دقیق تر دسترسی به صنف اول دوره تعلیمات ابتدائیه اطفالی که سن رسمی شمولیت در مکتب را

تکمیل نموده اند نشان می‌دهد. این یک پارامتر کلیدی است که برای پیش بینی ثبت نام در مکتب استفاده می‌گردد، چون در آن میزان دسترسی اطفالیکه در سن شمولیت در مکتب قرار دارند سنجش می‌گردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد جذب شده گان در صنف اول که دارای سن رسمی شمولیت در مکتب می باشند را بر تعداد همه اطفالیکه در سن رسمی شمولیت به صنف اول مکتب قرار دارند تقسیم کرده و نتیجه آنرا ضرب 100 کنید.

$$GIR_{Pri, t} = \frac{(\text{Number of pupils in Grade 1 in school-year } t) - (\text{Number of repeaters in Grade 1 in school-year } t)}{\text{Population of the official primary school-entrance age in school-year } t} \times 100$$

معلومات راجع به جذب شده گان به اساس سن را میتوان از سیستم های سوابق مکتب، سروی ها یا احصائیه های مکتب حاصل کرد. معلومات در رابطه به جمعیتی که در سن شمولیت به صنف اول مکتب ابتدائیه قرار دارند را میتوان از احصائیه یا تخمینات جمعیت یا نفوس بدست آورد.

دسته بندی معلومات

میزان جذب خالص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و سایر گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

میزان بالای جذب خالص در کل نشاندهنده دسترسی وسیع به تعلیمات ابتدائیه برای اطفالیکه در سن شمولیت به مکتب قرار دارند و یک بخش وسیع شاگردانیکه در همین رده سنی در صنف اول قرار دارند می باشد. این نشاندهنده اینست که کشور ها تا چه حدی در قسمت جهانی سازی تعلیمات ابتدائیه با هم نزدیک اند.

تفاوت میان میزان جذب ناخالص و میزان جذب خالص را نیز ملاحظه کنید. صورت میزان جذب ناخالص تعداد مجموعی شاگردان جذب شده گان بدون در نظر داشت سن آنها می باشد. اما میزان جذب خالص تعداد مجموعی شاگردان جذب شده گان برای یک سن مخصوص شمولیت در صنف اول مکتب ابتدائیه می باشد. مخرج هر دو میزان مجموع اطفالی می باشد که در سن رسمی شمولیت به مکتب قرار دارند. میزان جذب خالص همیشه نسبت به میزان جذب ناخالص کمتر و یا مساوی به آن می باشد.

محدودیت ها

معلومات در مورد نفوس (یا تخمین نفوس) که در این شاخص استفاده گردیده است باید دقیقاً بر مبنای سن رسمی شمولیت در صنف اول مکتب باشد. در اصل، رقم این شاخص نباید از 100 تجاوز کند. مواظب باید بود که تکرار کننده گان صنوف

اول در این محاسبه شامل نگردند، زیرا این منجر شمارش دومرتبه ای شاگردانی خواهد شد که صنف اول را زمانیکه به سن رسمی شمولیت در مکتب میرسند تکرار میکنند.

2.3 نسبت شمولیت ناخالص (GER)

تعریف و هدف

نسبت شمولیت ناخالص عبارت از مجموع شمولیت ها برای یک سطح تعلیمی (ابتدائیه، متوسطه یا لیسه) بدون در نظر داشت سن بوده که منحنی اطفالیکه در سن رسمی شمولیت در سطح مربوطه تعلیمی در یک سال داده شده قرار دارند نشان داده می شوند. این نسبت به گونه وسیع برای نشان دادن سطح کلی مشارکت در تعلیمات ابتدائیه و ظرفیت سیستم تعلیمی بکار برده می شود. زمانیکه معلومات در رابطه به شمولیت به اساس یک سال واحد سنی در دسترس نباشد بجای نسبت شمولیت خالص از نسبت شمولیت ناخالص استفاده میگردد. همچنان میتوان این نسبت را یکجا با نسبت شمولیت خالص برای سنجش میزان شمولیت شاگردان زیر سن و بالای سن استفاده کرد.

نسبت شمولیت ناخالص به اساس سطح

نسبت شمولیت ناخالص را میتوان به اساس سطح (ابتدائیه، متوسطه یا لیسه) منحنی بخشی از مجموع شاگردان یک سطح خاص بدست آورده و به گونه فیصدی اطفالی که در رده سنی شمولیت سطح مربوطه قرار دارند نشان داد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

سطح ابتدائیه

نسبت شمولیت ناخالص در تعلیمات ابتدائیه عبارت از مجموع تعداد شاگردان در سطح ابتدائیه، تقسیم تعداد مجموعی اطفالیکه در سن شمولیت در دوره ابتدائیه به مکتب قرار دارند می باشد که به فیصدی نشان داده می شود. کشور های مختلف دارای صنوف مختلف یا رده ها سنی مختلف در سطح ابتدائیه باشد .

$$GER_{Pri, t} = \frac{\text{Total enrolment at the primary education level in school-year } t}{\text{Population of the official primary school age group in school-year } t} \times 100$$

سطح متوسطه

نسبت شمولیت ناخالص برای تعلیمات متوسطه عبارت از تعداد مجموعی شمولیت در سطح متوسطه تقسیم بر تعداد مجموعی شاگردانیکه در سن تعلیمات متوسطه قرار دارند می باشد که به فیصدی نشان داده می شود.

$$GER_{Pri, t} = \frac{\text{Total enrolment at the secondary education level in school-year } t}{\text{Population of the official secondary school age group in school-year } t} \times 100$$

سطح لیسه

نسبت شمولیت ناخالص برای تعلیمات لیسه عبارت از تعداد مجموعی شمولیت در سطح لیسه تقسیم بر تعداد مجموعی شاگردانیکه در سن تعلیمات لیسه قرار دارند می باشد که به فیصدی نشان داده می شود.

$$GER_{Pri, t} = \frac{\text{Total enrolment at the High secondary education level in school-year } t}{\text{Population of the official High secondary school age group in school-year } t} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات راجع شمولیت را میتوان از سیستم های سوابق مکتب، سروی ها یا احصائیه های مکتب حاصل کرد. معلومات در رابطه به اطفالی را که در سن شمولیت به مکتب ابتدائیه، متوسطه یا لیسه قرار دارند را میتوان از احصائیه یا تخمینات جمعیت یا نفوس بدست آورد.

دسته بندی معلومات

نسبت شمولیت ناخالص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و سایر گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

نسبت شمولیت ناخالص معمول ترین شاخص برای سنجش ساحه پوشش می باشد. این نسبت نشاندهنده پوشش کلی یک سیستم تعلیمی در ارتباط به جمعیتی که واجد شرایط برای اشتراک در این سیستم اند می باشد. این نسبت برای آنانی مفید است که به مشارکت کلی اطفال دارای سن و سال مکتب در یک سطح مشخص تعلیمی علاقمندی دارند. همچنان میتوان از آن برای مقایسه ولسوالی های مختلف، ولایات مختلف، ساحات، مناطق شهری و روستایی، پسران و دختر و غیره استفاده کرد.

نسبت شمولیت ناخالص میتواند اضافه تر از 100 باشد، البته در صورتیکه تعداد شاگردان بالای سن در مکتب نسبت به اطفالی که در سن رسمی شمولیت در این سطح تعلیمات قرار دارند بیشتر باشد. یک نسبت بلند شمولیت ناخالص نشاندهنده میزان بالای مشارکت می باشد که شاگردان در رده سنی رسمی شمولیت در این سطح قرار داشته باشند یا نه. در صورتیکه رقم نسبت شمولیت ناخالص به 100 تقرب کرده یا اضافه تر از آن باشد نشاندهنده اینست که یک کشور در حقیقت توانایی شمولیت یا پذیرش همه اطفالی را که در سن شمولیت به مکتب قرار دارند را دارا می باشد. اما نشاندهنده میزان شمولیت واقعی این جمعیت نمی باشد. ازینرو، نسبت ناخالص شمولیت 100 فیصد لازم اما بسنده برای تعلیمات ابتدائیه جهانی نمی

باشد. زمانیکه نسبت شمولیت ناخالص یک کشور برای تعلیمات ابتدائیه از 90 درصد بیشتر باشد، دلالت بر این دارد که مجموع تعداد اطفالی که میخواید به مکتب دسترسی پیدا کنند نمی متاسفانه بعضی از آنها نتوانستند به مکتب شامل شود.

محدودیت ها

نسبت شمولیت ناخالص در سطح تعلیمات ابتدائیه باید بر اساس مجموع شمولیت ها در تمام انواع مکاتب ابتدائیه و نهاد های تعلیمی معادل، بشمول نهادی های عامه و خصوصی و سایر نهادهاییکه برنامه های منظم تعلیمی را در سطح ابتدائیه فراهم میکند باشد. بعضی اوقات نسبت شمولیت ناخالص از 100 تجاوز میکند و دلیل آن شامل ساختن شاگردان زیر سن و بالای سن می باشد. در این صورت، یک تفسیر سخت گیرانه نسبت شمولیت ناخالص نیاز به معلومات اضافی در مورد میزان شاگردان زیر سن و بالای سن و غیره دارد.

2.4 میزان خالص شمولیت (NER)

تعریف و هدف

شمولیت در یک سطح مشخص تعلیمی شاگردانی که در رده سنی رسمی قرار دارند به حیث فیصدی جمعیت مربوطه نشان داده می شود. نسبت شمولیت خالص یک محاسبه دقیق تر از میزان مشارکت در تعلیمات ابتدائیه توسط اطفالیکه در رده سنی رسمی مکتب ابتدائیه قرار دارند را ارائه میکند.

میزان خالص شمولیت به اساس سطح

این شاخص را میتوان به اساس سطح مانند سطح ابتدائیه، متوسطه یا لیسه ایجاد کرد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

سطح ابتدائیه

نسبت شمولیت خالص برای تعلیمات ابتدائیه عبارت از تعداد شاگردان در سطح ابتدائیه که در سن رسمی تعلیمات ابتدائیه قرار داشته باشند، تقسیم بر تعداد مجموعی جمعیتی که در رده سنی مکتب ابتدائیه قرار دارند بوده و به فیصدی نشان داده می شود.

$$NER_{Pri, t} = \frac{\text{Enrolment of official primary school age group in the primary education level in school-year } t}{\text{Population of the official primary school age group in school-year } t} \times 100$$

سطح متوسطه

نسبت شمولیت خالص برای سطح متوسطه با تقسیم نمودن تعداد مجموعی شگردانیکه در سن رسمی تعلیمات متوسطه قرار دارند بر تعداد مجموعی جمعیتی که در سن رسمی تعلیمات متوسطه قرار دارند محاسبه میگردد .

$$\text{NER}_{\text{Sec}, t} = \frac{\text{Enrolment of official secondary school age group in the secondary education level in school-year } t}{\text{Population of the official secondary school age group in school-year } t} \times 100$$

سطح لیسه

نسبت شمولیت خالص برای سطح لیسه با تقسیم نمودن تعداد مجموعی شگردانیکه در سن رسمی تعلیمات لیسه قرار دارند بر تعداد مجموعی جمعیتی که در سن رسمی تعلیمات لیسه قرار دارند محاسبه میگردد .

$$\text{NER}_{\text{Sec}, t} = \frac{\text{Enrolment of official High secondary school age group in the secondary education level in school-year } t}{\text{Population of the official High secondary school age group in school-year } t} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات در مورد شمولیت را میتوان از سیستم های ثبت معلومات مکتب، سروی ها یا احصائیه های مکتب حاصل کرد. نفوس شماری یا تخمینات جمعیت نفوس در رابطه به اطفالیکه در سن رسمی تعلیمات ابتدائیه، متوسطه یا لیسه قرار دارند بوده میتواند.

دسته بندی معلومات

نسبت شمولیت خالص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و سایر گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

نسبت بلند شمولیت خالص در تعلیمات ابتدائیه بیانگر میزان بالای مشارکت در تعلیمات ابتدائیه نزد اطفالیکه در رده سنی رسمی شمولیت در مکتب ابتدائیه قرار دارند می باشد. رقم اعظمی نسبت شمولیت خالص 100 می باشد. میزان شمولیت خالص در تعلیمات ابتدائیه که به تدریج افزایش می یابد نشاندهنده بهبود در مشارکت به سطح ابتدائیه تعلیمات می باشد. تفاوت میان نسبت شمولیت ناخالص و نسبت شمولیت خالص، میزان شمولیت اطفال زیر سن و بالای سن را نشان میدهد. در صورتیکه نسبت شمولیت خالص در تعلیمات ابتدائیه پائین تر از 100 باشد، فیصدی تفاوت میان نسبت خالص شمولیت و

100 نشاندهنده تناسب شاگردان دارای سن و سال مکتب ابتدائیه بوده که به سطح ابتدائیه ثبت نام نگردیده اند. یعنی اگر نسبت شمولیت خالص برای سطح ابتدائیه 80 درصد باشد، در این صورت 20 فیصد اطفالی که در رده سنی مربوطه قرار دارند شامل مکتب نگردیده اند. اما، به دلیل اینکه بعضی از شاگردانی رده سنی مکتب ابتدائیه در سطح بعدی تعلیمات شامل میگردند، این تفاوت فیصدی باید به هیچ صورت به مثابه یک فیصدی دقیق برای اطفالی که شامل مکتب نگردیده اند در نظر گرفته نشود. همین گونه تحلیل را میتوانیم برای نسبت شمولیت خالص در سطح متوسط و لیسه نیز داشته باشیم.

شاخص تکمیل کننده و دقیق تر برای این نسبت شمولیت مختص به سن (ASER) بوده میتواند که نشان دهنده سطح مشارکت در تعلیمات توسط جمعیت در هر یک از رده های سنی مشخص می باشد. این نسبت یک شاخص دقیق تر از مشارکت اطفال رده سنی تعلیمات متوسطه در مقایسه به نسبت ناخالص شمولیت می باشد. در کشور های زیاد، معلومات راجع به شمولیت به اساس سن موجود نمی باشد و نسبت خالص شمولیت به مقایسه به نسبت ناخالص شمولیت کمتر استفاده میگردد.

محدودیت ها

نسبت شمولیت خالص در سطح ابتدائیه باید به اساس مجموع شمولیت ها در تمام انواع مکاتب ابتدائیه و نهاد های تعلیمی معادل، بشمول نهادهای های عامه و خصوصی و سایر نهادهاییکه برنامه های منظم تعلیمی را در سطح ابتدائیه فراهم میکند باشد. همین امر برای نسبت شمولیت خالص در سطح متوسطه و لیسه نیز صدق میکند.

از نظر تیوریکی و عملی، نسبت خالص شمولیت نمی تواند از 100 فیصد بیشتر باشد.

2.5 میزان تکرار (برگشتی) به اساس صنف در تعلیمات ابتدائیه (RR)

تعریف و هدف

میزان تکرار عبارت از تناسب شاگردانی می باشد که یک صنف را تکراری می خوانند. در این بخش، میزان برگشتی شاگردان (تکرار خوانی) به صنوف سنجش میگردد. یک میزان بلند تکراری نشاندهنده یک نسبت بلند ضایعات نیز می باشد. این امر سبب ممانعت دسترسی به مکتب برای سایر اطفال میگردد چون فضای مکتب توسط شاگردان تکرار کننده اشغال میگردد.

روش محاسبه

میزان تکرار برای صنف g، سال t، با تقسیم نمودن تعداد شاگردان تکرار کننده صنف g، سال t+1، بر تعداد شمولیت در صنف g، سال t بدست می آید. فرمول عمومی آن قرار ذیل است. و نیز میتوانیم این رقم را از یک سال گرفته سنجش نمایم، که در آن صورت از مجموع شاگردان سال مربوطه که نمی تواند به صنف دیگر ارتقا نماید تعداد آنرا تقسیم تعداد مجموع شاگردان می نمایم.

$$RR_{g,t} = \frac{\text{Number of pupils repeating grade } g, \text{ in school-year } t+1}{\text{Number of pupils enrolled in grade } g, \text{ in school-year } t} \times 100$$

به گونه یک مثال مشخص، اگر بخواهید میزان تکراری صنف 3 را در سال تعلیمی 2004 معلوم سازید، فرمول آن قرار ذیل می باشد:

$$RR_{3, 2004} = \frac{\text{Number of pupils repeating grade 3, in school-year 2005}}{\text{Number of pupils enrolled in grade 3, in school-year 2004}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات راجع به تکرار کننده گان و شمولیت را میتوان از احصائیه سالانه یا سروی های مکتب بدست آورد. سروی های خانوار یا سایر یادداشت های اداری نیز معلومات مورد نیاز را برای برنامه هاییکه توسط اجتماع، مؤسسات غیر دولت یا مکاتب خصوصی پیش برده می شوند فراهم کنند. در برخی موارد، کشور ها ممکن است. معلومات برنامه های عامه و خصوصی را مدغم ساخته باشند.

دسته بندی معلومات

میزان تکراری به اساس صنف در تعلیمات ابتدائیه را میتوان به اساس صنف، جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلومات ها، گروه های آسیب پذیر و نهاد های خصوصی و عامه دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

میزان تکرار باید در حالت مطلوب به صفر تقرب کند. میزان های بلند تکرار بیانگر مشکلات در مؤثریت داخلی سیستم تعلیمی و احتمالاً سطح ضعیف تدریس می باشد. در صورتیکه میان صنوف مقایسه گردد، نتایج آن، نشاندهنده این خواهد بود که بعضی صنوف دارای میزان بلند تکرار می باشند. میزان اعظمی تکرار و دفعات مجاز برای تکرار یک صنف در برخی موارد میتواند توسط مسئولین معارف تعیین و مشخص گردد تا به مشکل کمبود فضای آموزشی در بعضی از صنوف رسیدگی صورت گرفته و جریان شمولیت شاگردان به سایکل تعلیمی افزایش یابد. در نتیجه، در تفسیر این شاخص به خصوص در هنگام مقایسه میان سیستم های تعلیمی مواظب باید بود.

محدودیت ها

مانند سائیری نرخ های جریان شاگردان، میزان تکرار نیز از تحلیل معلومات راجع به شمولیت و تکرار کننده گان به اساس صنف برای دو سال متوالی بدست می آید. باید اطمینان حاصل کرد که چنین معلومات در تطابق با شرایط پوشش در گذر زمان و در صنوف مختلف قرار داشته باشد. در قسمت جلوگیری از اشتباهات معمول که سبب محاسبه نادرست این میزان میگردد توجه خاص صورت گیرد این اشتباهات میتواند شامل از گزارش دادن از حد بیشتر شمولیت ها و یا تکراری ها (مخصوصاً در صنف اول)، تفکیک نادرست میان جدیدالشمولان و تکرار کننده گان و انتقال شاگردان از یک صنف به صنف دیگر و از یک مکتب به مکتب دیگر باشد.

2.6 میزان بقا تا صنف ششم

تعریف و هدف

میزان بقا تا صنف ششم عبارت از نسبت بخشی از شاگردان است که تا صنف ششم می‌رسند و به گونه فیصدی شاگردان شامل شده در صنف اول یک سایکل معینه در شش سال تعلیمی نشان داده می‌شود. این شاخص برای نشان دادن میزانیکه سیستم مکتب شاگردان را با تکرار یا بدون تکرار صنف، حفظ میتواند استفاده میگردد و نشاندهنده میزان ترک مکتب می‌باشد. همچنان از این شاخص برای سنجش تأثیر ترک مکتب در مؤثریت داخلی استفاده میگردد.

روش محاسبه

مجموع تعداد شاگردانیکه متعلق به بخشی از شاگردان میگردند که به صنف ششم دوره ابتدائیه رسیده اند را بر تعداد شاگردان از آغاز مکتب (یعنی شاگردانیکه همه با هم در صنف اول تعلیمات ابتدائیه شامل گردیده اند) تقسیم کرده و نتیجه را ضرب 100 کنید.

معمولاً این شاخص با استفاده از مدل بازسازی شده ی شامل شدن و خارج شده شاگردان ایجاد میگردد که نیازمند معلومات ذیل می‌باشد:

- تعداد شاگردان شامل شده به اساس صنف برای دو سال متوالی
- تعداد تکرار کننده گان به اساس صنف در سال دوم مکتب.
- تعداد ارتقا کننده گان (شاگردان کامیاب) در سال اول مکتب.
- تعداد خالص انتقال شاگردان

تفصیلات بیشتر مدل بازسازی شده ی شامل شده گان و انتقال کننده گان از یک دوره به دوره دیگر شاگردان را در ضمیمه مشاهده کنید. یونسکو یک برنامه بزرگ را در پروگرام اکسل برای مدل ورود و خروج شاگردان جهت ایجاد میزان بقا با سایر شاخص های تعلیمی مربوط به مؤثریت داخلی تهیه نموده است.

منابع احتمالی معلومات

معلومات را میتوان از سیستم های ثبت معلومات مکتب، سروی ها و آمار مکتب بدست آورد.

دسته بندی معلومات

میزان بقا را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا و نوع نهاد ها (نهاد های خصوصی و عامه) دسته بندی کرد. همچنان میتوان آنرا به بقا با تکرار و بقا بدون تکرار دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

زمانیکه میزان بقا به 100 فیصد تقرب کند نشاندهنده سطح بالای حفظ شاگردان و میزان پائین ترک مکتب می باشد. میزان بقا با توجه به بلند بودن و پائین بودن رقم ترک کننده گان در صنوف مختلف ممکن از یک صنف تا صنف دیگر متفاوت باشد. تفاوت میان میزان بقا با تکرار و بدون تکرار برای مقایسه میزان ضایعات به دلیل ترک مکتب و تکراری ها مهم می باشد.

میزان بقا به صنف ششم دوره ابتدائیه از اهمیت خاص برخوردار است چون تکمیل نمودن حد اقل ششم سال مکتب یک پیش شرط برای یک سطح پایدار سواد تلقی میگردد.

محدودیت ها

از آنجاییکه محاسبه این شاخص به اساس میزان جریان شمولیت شاگردان است، اعتبار میزان بقا به صنف ششم وابسته به سازگاری معلومات راجع به شمولیت و تکراری ها از نکته نظر پوشش در گذر زمان و صنوف مختلف می باشد. چون معمولاً این شاخص با استفاده از مدل تحلیل یک بخش به اساس یک سلسله فرضیه ها تحلیل میگردد، در استفاده نتایج آن برای مقایسات باید توجه و دقت گردد.

2.7 میزان انتقال به دوره متوسطه (TR)

تعریف و هدف

میزان انتقال به آن بخش شاگردان مربوط میگردد که از صنف اخیر یک سطح به صنف اول سطح بعدی ارتقا یابند، که این به شکل فیصدی شاگردان شامل شده در صنف اخیر سال قبلی دوره ابتدائیه نشان داده می شود. این شاخص نشاندهنده میزان دسترسی به سطح بالاتر می باشد و ارتقا به سطوح بالاتر را در سلسله مراتب تعلیمی سنجش میکند. اگر از سایکل یا سطح پائینی تعلیمی نگاه شود، میتون آنرا یک شاخص محصول نامید. و اگر از سطح بالایی تعلیمی به آن نگاه شود، شاخص دسترسی گفته میشود.

روش محاسبه

تعداد شاگردان جدیدالشمول در صنف اول یک دوره (متوسطه) سایکل یا سطح تعلیمی مشخص را بر تعداد شاگردانیکه در صنف آخر دوره (ابتدائیه) سایکل قبلی شامل شده اند تقسیم کرده و ضرب 100 کنید.

$$TR_{Pri\ to\ Sec,\ t} = \frac{\text{New entrants to the first grade of the next higher level at school year } t}{\text{Number of pupils in the last grade of the previous level at school year } t-1} \times 100$$

در صورتیکه معلومات در مورد جدیدالشمولان به صنف های بالا تر موجود نباشد، تعداد تکرار کننده گان را از مجموع تعداد شمولیت های صنف اول (متوسطه) مرحله بعدی تفریق کنید تا تعداد جدیدالشمولان به صنف اول مرحله بعدی را بدست آورید. نتیجه آنرا تقسیم بر تعداد مجموعی شاگردان در در صنف اخیر دوره (ابتدائیه) مرحله اول سال گذشته کنید.

$$E - R$$

$$TR_{Pri\ to\ Sec,\ t} = \frac{\text{Number of pupils in the last grade of the previous level at school year } t-1}{\text{Number of pupils in the last grade of the previous level at school year } t-1} \times 100$$

1. E = Enrolment of the first grade of the next higher level at year t
2. R = Repeaters of the first grade of the next higher level at year t

منابع احتمالی معلومات

معلومات در این زمینه را میتوان از سیستم های ثبت معلومات مکاتب، سروی ها و ارقام مکتب حاصل کرد.

دسته بندی معلومات

میزان انتقال را میتوان به اساس جنسیت، سطح تعلیمات و ساحات جغرافیایی (منطقه، شهر/روستا) دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

میزان های بالای انتقال بیانگر دسترسی وسیع یا انتقال از یک سطح تعلیمی به سطح دیگر می باشد. همچنان بازتاب دهنده ظرفیت پذیرش سطح بعدی تعلیمی می باشد. برعکس، میزان های پائین انتقال، بیانگر مشکلات در ایجاد رابطه میان دو سایکل یا سطح تعلیمی به دلیل نواقص در سیستم امتحانات یا ظرفیت پائین پذیرش در سایکل ها یا سطوح تعلیمی یا هر دو می باشد.

محدودیت ها

این شاخص باید به اساس معلومات مؤثق و قابل اعتبار جدیدالشمولان (یا در رابطه به شمولیت ها و تکراری ها)، مخصوصاً در صنف اول سایکل یا سطح بالایی تعلیمات باشد. تفکیک نادرست میان جدیدالشمولان و تکرار کننده گان، مخصوصاً در صنف اول سطح بالایی تعلیمات میتواند منجر به تفسیر اشتباه این معلومات گردد. شاگردانیکه بعد از اكمال سطح پائینی تعلیمات، رفتن به مکتب را برای یک یا دو سال متوقف ساخته اند و شاگردان انتقالی یا مهاجر نیز میتوانند کیفیت این شاخص را متأثر سازند.

2.8 فیصدی معلمین آموزش دیده در دوره ابتدائیه

جزئیات در مورد آموزش برای همه، هدف کلی 6 (کیفیت) را مشاهده کنید.

2.9 نسبت شاگرد-معلم در تعلیمات ابتدائیه

جزئیات در مورد آموزش برای همه، هدف کلی 6 (کیفیت) را مشاهده کنید.

2.10 فیصدی مصارف عامه بالای دوره ابتدائیه از مجموع مصارف عامه بالای سکتور معارف

تعریف و هدف

مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه به حیث فیصدی مجموع مصارف عامه روی معارف نشان داده می شود. این بیانگر تأکید حکومت بر سرمایه گذاری ها در تعلیمات دوره ابتدائیه می باشد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

مصارف عامه فعلی روی تعلیمات ابتدائیه در یک سال معین را بر مجموع مصارف عامه روی معارف تقسیم کرده و نتیجه آنرا ضرب 100 کنید.

$$\% \text{ of Public Expenditure on primary education} = \frac{\text{Public expenditure on primary education programmes}}{\text{Total public expenditure on education at year t}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات را میتوان از گزارشات بودجه حکومت و وزارت ها حاصل و جمع آوری کرد. چون نمیتوان معلومات را از یک منبع حاصل کرد، به جمع آوری معلومات از منابع مختلف نیاز است.

دسته بندی معلومات

این معلومات به احتمال زیاد تنها در سطح ملی قابل دسترس خواهد بود. اما، در برخی از کشور ها این معلومات در سطح ولایتی نیز قابل دسترس می باشد.

تفسیر معلومات

فیصدی بالای مصارف عامه روی برنامه تعلیمات ابتدائیه منحیث بخشی از مجموع بودجه معارف نشان دهنده میزان بالای علاقمندی واولویت حکومت برای این عرصه می باشد.

محدودیت ها

به دلیل مشکلات در جمع آوری معلومات از تمام مراجع مربوطه، امکان تفسیر اشتباه معلومات وجود دارد. از این رو، کوشش گردد تا معلومات از منابع مختلف جمع آوری گردد.

اهداف برنامه آموزشی:

برنامه آموزشی - 2: (هدف - 3 و هدف - 4)
شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری چگونه محاسبه میگردند؟

سواد چگونه محاسبه میگردد؟

در پایان این جلسه آموزشی اشتراک کننده گان باید قادر گردند تا به گونه انفرادی معلومات جمع آوری شده تعلیمی را با استفاده از شاخص ها برای مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری و شاخص های سواد تجزیه و تحلیل کنند. آنها باید بتوانند دانش خود را با ارائه مثال هایی از هر نوع معلومات ثابت سازند.

کدام موارد را اشتراک کننده گان می آموزند؟

- اشتراک کننده گان باید بیاموزند که برای محاسبه شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری و شاخص های سواد به نوعی از معلومات نیاز می باشد. آنها باید دانش خود را با فراهم نمودن مثال هایی در مورد هر شاخص ثابت بسازند.
- اشتراک کننده گان قادر به دانستن هدف و کاربرد شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری و سواد خواهند شد.
- اشتراک کننده گان قادر به دانستن و محاسبه دقیق و استفاده مناسب شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری و شاخص های سواد با استفاده از معلومات EMIS خواهند بود.

فعالیت ها

فعالیت - 1: (تعریف و مقصد هدف کلی - 3، شاخص های آموزش برای همه که مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری را دربر دارد برای اشتراک کننده گان معرفی می گردند): در آغاز اشتراک کننده گان با تعریف و هدف مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری که هدف سوم شاخص های آموزش برای همه را تشکیل میدهند آشنا می گردند. انواع معلومات که برای محاسبه این شاخص ها نیاز می باشند از طریق پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر یا آموزگار معرفی می گردند. اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت آگاهی بیشتر و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 2: (اشتراک کننده گان با روش محاسبه شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری آشنا می

شوند): شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری و روش های محاسبه آنان ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان ارائه میگردند.

1. نرخ سواد جوانان (15 الی 24 سال)

2. نسبت شمولیت ناخالص در تعلیم و تربیه و تعلیمات تکنیکی و مسلکی (TVET)

3. میزان های انتقال از دوره ابتدائیه به متوسطه و از متوسطه به لیسه همچنان از دوره مکتب به دوره تحصیلات عالی.

اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند رفتن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت – 3: (کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت – 4: (امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی راجع به هدف و کاربرد شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

فعالیت – 5: (تعریف و هدف شاخص های سواد به اشتراک کننده گان معرفی می گردد): نخست، اشتراک کننده گان با تعریف و هدف شاخص های سواد که شامل هدف کلی –4، شاخص های آموزش برای همه و اهداف انکشافی هزار ساله می باشد و معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها که ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر ارائه میگردد آشنا می گردند.

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت – 6: (انواع مختلف و روش های محاسبه شاخص های سواد در سطوح مختلف جامعه به اشتراک کننده گان معرفی می گردند): انواع مختلف و روش های محاسبه شاخص های سواد ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند.

1. میزان سواد بزرگسالان (15 ساله و بالاتر)

2. میزان سواد جوانان (15 الی 24 سال)

3. شاخص برابری جنس برای سواد بزرگسالان.

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

مجموع زمان جلسه: 08 ساعت (یک روز)

اجندای برنامه آموزشی

مدت	فعالیت	منابع مورد نیاز
برنامه آموزشی - 2: مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری - سواد		
1 ساعت و 15 دقیقه	لکچر مشارکتی و پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر در مورد هدف و روش های محاسبه مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری. 1. میزان سواد جوانان (15 الی 24 سال) 2. نسبت شمولیت ناخالص در آموزش ها و تعلیمات تخنیکی و مسلکی (TVET) 3. میزان های انتقال از دوره ابتدائیه به متوسطه و از متوسطه به لیسه و از دوره لیسه به تحصیلات عالی	- پروجکتور - پرزنتیشن پاورپاینت
وقفه چای برای 15 دقیقه		
1 ساعت و 15 دقیقه	کار گروهی، بحث ها و یافته ها	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
1 ساعت و 30 دقیقه	امتحان قبل از تریننگ و بحث: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را در مورد هدف و استفاده شاخص های مهارت های زندگی و آموزش مادام العمری سپری میکنند.	- پروجکتور - پرزنتیشن پاورپاینت
1 ساعت و 30 دقیقه	انواع مختلف و روش های محاسبه شاخص های سواد ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت به اشتراک کننده گان معرفی می گردند 1. میزان سواد بزرگسالان (15 ساله و بالاتر) 2. میزان سواد جوانان (15 الی 24 سال) 3. شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان. (کار گروهی و بحث ها)	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم

هدف کلی 3: مهارت های زندگی و آموزش جوانان و بزرگسالان

کسب اطمینان از اینکه به نیازمندی های تمام جوانان و بزرگسالان از طریق دسترسی منصفانه به برنامه های مناسب آموزشی و مهارت های زندگی رسیده گی شده یا خیر؟

مقدمه

در سال 1990، اعلامیه "جمتین" مهارت های زندگی را منحنیت "ابزار های اساسی آموزشی و محتوای اساسی آموزشی که انسانها برای بقا و انکشاف به ظرفیت کامل ... و بهبود کیفیت زندگی شان به آن نیاز دارند." تعریف نمود. یک دهه بعد، چارچوب 2000 داکار برای عمل؛ این تعریف را تجدید کرده و روش مهارت های زندگی را توسعه داده تا شامل کسب دانش، ارزش ها، سلوک ها و مهارت ها از طریق چهار ستون آموزش (آموزش برای دانستن، آموزش برای انجام دادن، آموزش برای با همدیگر بودن، و آموزش برای بودن) گردد. در یک تلاش برای وضاحت بیشتر این مهارت ها که در آموزش برای همه پوشش یافته است، سه دسته شناسایی شده اند، که عبارتند از: **مهارت های اساسی** (خواندن، نوشتن، حساب و غیره)، **مهارت های روانی - اجتماعی** (مهارت های تعاملی، فردی و میان فردی بشمول حل مشکل، نمایندگی، مفاهیم، کار گروهی و غیره) و **مهارت های عملی/فعال** (مهارت های دستی مربوط به حرفه های خاص یا برای یک رفتار مشخص مانند صحت). با درک اینکه از اصطلاح مهارت های زندگی معنا های متفاوت ارائه شده است، انتظار میرود در این یادداشت رهنمودی یک دیدگاه وسیع راجع به نیازمندی های آموزشی و مهارت های جوانان و بزرگسالان ارائه کند. در حالیکه کشور ها آگاهانه تلاش های شانرا روی نایل آمدن به این هدف در عرصه هاییکه به شرایط شان مرتبط باشد متمرکز ساخته اند، امید میرود که ارزیابی وسط دهه یک فرصتی را برای بازتاب اینکه جوانان و بزرگسالان به کدام مهارت ها نیاز دارند و چگونه اینها در پلان های ملی آموزش برای همه منعکس می یابند فراهم کند.

مفهوم **آموزش جوانان و بزرگسالان (مادام العمری)** این هدف کلی را تقویت میکند و تأکید آن روی آموزش دوامدار برای تقویت دانش، مهارت ها و قابلیت ها در عرصه های شخصی، اجتماعی، مدنی یا کاری می باشد. به همین ترتیب، این تصور به تمام عرصه ها و مراحل دیگر زندگی توسعه یافته و در شکل دهی نیازمندی های جوانان و بزرگسالان و برای انکشاف مهارت های جدید لازمه در یک جهان سریعاً در حال تغییر لازمی و حیاتی می باشد.

با درک نیازمندی برای ارزیابی پیشرفت در سیستم های تعلیمی در تمام این سه ساحه، شاخص های بیشتری برای ارزیابی میان دهه یی پیشنهاد گردیده اند که عمدتاً تمرکز آن روی شاخص های مربوط به انکشاف مهارت های روانی-اجتماعی و مهارت های عملی میان جوانان و بزرگسالان می باشد. در این سند هدف از جوانان، افراد بین سن 15 الی 24 سال و هدف از بزرگسالان افراد بالا تر از 25 سال می باشد.

شاخص های اساسی آموزش برای همه - اهداف انکشافی هزار ساله

3	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی های پیشنهادی معلومات (در صورتی که معلومات موجود باشد)	منبع معلومات
3.1	میزان سواد جوانان (15 الی 24 سال)	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- سروری های خانوار - احصائیه نفوس
3.2	نسبت شمولیت ناخالص در تعلیم و تربیه و تعلیمات تخنیکی و مسلکی (TVET)	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - خصوصی/عامه - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- وزارت معارف - وزارت کار - وزارت جوانان و ورزش - وزارت های مربوطه
3.3	میزان انتقال از دوره ابتدائیه به متوسطه و از متوسطه به لیسه و از دوره لیسه به تحصیلات عالی	- جنسیت - درجه تحصیل - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - خصوصی/عامه - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- آمار و ارقام سالانه مکتب - سروری های خانوار

3.1 میزان سواد جوانان

جزئیات در بخش هدف 4 آموزش برای همه (سواد) را مشاهده کنید

3.2 نسبت شمولیت ناخالص در تعلیم و تربیه و تعلیمات تخنیکی و مسلکی (TVET)

تعریف و هدف

نسبت شمولیت ناخالص عبارت از فیصدی تعداد شاملین در سیستم تعلیم و تربیه و تعلیمات تخنیکی و مسلکی برای شاگردان سنین 16 الی 22 در ارتباط به جمعیت به اساس سن تئوریک مطابق به سطح معیار بین المللی دسته بندی تعلیمات یا ISCED می باشد.

برای ایجاد مهارت های لازمه نزد جوانان و بزرگسالان برای مشغولیت در معیشت، آموزش و تعلیمات تخنیکی و مسلکی یک نقش حیاتی را در روند آموزش برای همه ایفا میکند. به توجه به اینکه تعداد زیادی از جوانان از دوره های تعلیمات ابتدائیه به دوره های تعلیمات متوسطه انتقال می یابند، نیاز برای گسترش فرصت های آموزشها و تعلیمات تخنیکی و مسلکی باید در نظر گرفته شود.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$= \frac{\text{Number of enrolments in TVET at a particular age}}{\text{Total population of theoretical age}} \times 100\%$$

منابع احتمالی معلومات
وزارت معارف

دسته بندی معلومات

میزان دسترسی مساویانه جوانان و زنان به تعلیمات تخنیکی و مسلکی باید توجه گردد و به فرصت های موجود برای این نوع آموزش به افراد جوان از جوامع منزوی اهمیت داده شود.

تفسیر معلومات

نسبت بلند و در حال رشد شمولیت ناخالص در آموزش و تعلیمات تخنیکی و مسلکی نشاندهنده اینست که جوانان به گونه روز افزون از این نوع تعلیمات پس از فراغت از مکتب متوسطه مستفید می گردند.

محدودیت ها

ارقام بلند شمولیت در آموزش و تعلیمات تخنیکی و مسلکی بیانگر صریح آن نیست که نصاب به بازار های کار ملی و بین المللی مرتبط می باشد (اگرچه میزان بلند شمولیت ها بیانگر استفاده خوب از این کورس ها می باشد). علاوه، تعداد افراد جوانیکه از این کورس ها فارغ میگردند و وظیفه بدست می آورند در این شاخص بازتاب نمی یابند.

3.3 میزان انتقال از دوره های تعلیمات ابتدائیه به متوسطه و از دوره های متوسطه به تعلیمات عالی

(شاخص 2.2 برای هدف دوم آموزش برای همه (UPE) را مشاهده کنید)

تعریف و هدف

تعداد شاگردان شامل شده در صنف اول سطح عالی تعلیمات تخنیک و مسلکی در یک سال تعلیمی مشخص، به حیث فیصدی تعداد شاگردان شامل شده در صنف نهایی سطح پائین تر از تعلیمات تخنیک و مسلکی در سال قبلی نشان داده می شود. طور مثال، میزان انتقال به تعلیمات متوسطه عبارت از فیصدی اطفال در صنف اخیر دوره ابتدائیه بوده که در سال آینده در صنف اول تعلیمات متوسط اشتراک میکنند.

این شاخص حاوی معلومات راجع به میزان دسترسی یا انتقال از یک سایکل یا سطح تعلیمی به سایکل یا سطح بالاتر تعلیمی می باشد. اگر از سایکل یا سطح پائینی تعلیمی نگاه شود، میتون آنرا یک شاخص محصول نامید. و اگر از سایکل یا سطح بالایی تعلیمی به آن نگاه شود، شاخص دسترسی گفته میشود. همچنان میتواند در ارزیابی برابری در یک سیستم تعلیمی از طریق سنجش اینکه کدام گروه های شاگردان از فرصت های آموزشی در تعلیمات متوسطه و مابعد آن محروم میگردد بکار برود.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد جدیدالشمولان در صنف اول یک سطح/دوره بالای تعلیمی (تعداد شاملین منفی تعداد تکرار کننده گان) را بر تعداد شاگردانیکه در صنف اخیر سطح/دوره قبلی تعلیمی در سال گذشته تعلیمی شامل شده بودند تقسیم کرده و نتیجه را ضرب 100 کنید.

$$TR = \frac{\text{New entrants to the first grade of the next higher level (year y)}}{\text{Pupils in the last grade of the previous level year (y - 1)}} \times 100$$

When data on new entrants to the next higher grade is not available, subtract the number of repeaters from the first grade of the next higher level to get the number of new entrants into the first grade of the next higher level. Divide the result by the total number of pupils in the last grade of the first level in the previous year.

$$TR = \frac{E - R}{\text{Pupils in the last grade of the previous level year (y - 1)}} \times 100$$

E = Enrolment of the first grade of the next higher level at year y
R = Repeaters of the first grade of the next higher level at year y

منابع احتمالی معلومات

سیستم ثبت معلومات مکتب، سروی ها و آمار مکتب

تفسیر معلومات

میزان بلند انتقال نشان دهنده سطح بالای دسترسی یا انتقال از یک سطح تعلیمی به سطح بعدی تعلیمی می باشد. همچنان بازتاب دهنده ظرفیت پذیرش سطح بعدی تعلیمات می باشد. برعکس، میزان های پائین انتقال، بیانگر مشکلات در ایجاد

رابطه میان دو سایکل یا سطح تعلیمی بوده و منتج به این میگردد که افراد کمتر مهارت های لازم جهت رشد درآمد و انکشاف اجتماعی را کسب کنند.

محدودیت ها

تفکیک نادرست میان جدیدالشمولان و تکرار کننده گان، مخصوصاً در صنف اول سطح بالای تعلیمات میتواند منجر به تفسیر اشتباه این شاخص گردد. شاگردانیکه بعد از اكمال سطح پائینی تعلیمات، رفتن به مکتب را برای یک یا چند سال متوقف ساخته اند و شاگردان انتقالی یا مهاجر نیز میتوانند کیفیت این شاخص را متأثر سازند.

هدف کلی 4: سواد

50 درصد بهبود در سطح سواد بزرگسالان تا سال 2015، مخصوصاً برای زنان، و دسترسی متوازن به تعلیمات اساسی و ادامه تعلیمات برای بزرگسالان

سواد یک عنصر تعیین کننده و کلیدی برای انکشاف انسان ها در دراز مدت و یک عامل مهم برای بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی افراد و کشور ها می باشد. در کل، اصطلاح "سواد" حاوی "حساب" یا توانایی محاسبات ساده ریاضی نیز می باشد.

برای داشتن یک تصویر کلی از پیشرفت در دستیابی به اهداف آموزش برای همه، لازم است تا اقدامات گوناگون پالیسی و سایر اقداماتی را که به منظور انکشاف سواد و سایر برنامه های آموزشی اساسی غیر رسمی روی دست گرفته می شوند را ارزیابی کرد تا به نیازمندی های آموزشی کتگوری های مختلف شاگردان بزرگسال یعنی جمعیت 15 سال و بزرگتر از آن رسیدگی صورت گیرد. این میتواند از کورس های اساسی سواد آموزی شروع تا برنامه های انکشاف مهارت ها با داشتن یک بخش سواد آموزی ادامه یابد. لازم است تا در قسمت اینکه چنین برنامه ها تا چه حدی به نیازمندی های مشخص آموزشی زنان، اقلیت های قومی و فرهنگی، گروه های محروم اجتماعی و سایر آموزنده های دارای نیازمندی های خاص می پردازند توجه خاص صورت گیرد.

تا چه حدی مقامات حکومتی و شرکای آنان در توسعه سواد اساسی، فرصت های پس از آموزش سواد و تداوم تعلیمات برای بزرگسالان موفق بوده اند؟ آیا این برنامه ها در ایجاد "محیط های با سواد" موفق بوده اند و آیا منابع و زیربنای کافی برای دستیابی به این اهداف موجود است؟ از کشور ها دعوت میگردد تا یک تحلیل جامع از این فرصت های آموزشی که توسط ادارات حکومتی، مقامات محلی، مؤسسات غیر دولتی، سازمان های اجتماعی، رسانه ها چاپی و برنامه های سکاتور خصوصی فراهم میگرددند داشته باشند. کسب معلومات راجع به فعالیت های اساسی تعلیمی برای بزرگسالان اغلباً به مثابه یک چالش تلقی میگردد، اما میتوان آنرا با شامل ساختن استادان بزرگسال در روند ارزیابی تسهیل کرد.

4	شاخص های اساسی آموزش برای همه در اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی	منبع معلومات
4.1	میزان سواد بزرگسالان (25 سال و بزرگتر)	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- احصائیه نفوس - سروی های خانوار - سروی های سواد
4.2	میزان سواد جوانان (15 الی 24 سال)	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- احصائیه نفوس - سروی های خانوار - سروی های سواد
4.3	شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان	- ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- احصائیه نفوس - سروی های خانوار - سروی های سواد

4.1 میزان سواد آموزشی بزرگسالان (25 سال و بزرگتر)

تعریف و هدف

میزان سواد بزرگسالان عبارت از فیصدی جمعیت 25 ساله و بزرگتر از آن می باشد که یک شرح ساده راجع به زندگی روزمره را خوانده، نوشته و درک مفهوم بتوانند. این بازتاب دهنده مجموع دستآورد های سیستم تعلیم و تربیه و برنامه های سواد آموزی بزرگسالان در راستای انتقال مهارت های سواد آموزی به مردم و زمینه سازی برای آنان جهت بکار گیری اینگونه مهارت ها در زندگی روزمره و به منظور ادامه آموزش و افهام و تفهیم با استفاده از کلمات نوشتاری می باشد. این شاخص در دراز مدت نشان دهنده موفقیت سیستم های رسمی و غیر رسمی تعلیمی می باشد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد بزرگسالان با سواد 25 سال و بزرگتر از آن را بر رده سنی مربوطه جمعیت تقسیم کرده و نتیجه آنرا ضرب 100 کنید.

$$\text{Adult Literacy Rate (25 years and above)} = \frac{\text{Literate population aged 25 years and over in year t}}{\text{Population aged 25 years and over in year t}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات راجع به سواد را میتوان از احصائیه نفوس، سروی های خانوار و سروی های سواد بدست آورد. معلومات برای مجموع جمعیت را میتوان از احصائیه های ملی یا سروی های نمونه حاصل کرد. اما تمام احصائیه ها و سروی ها حاوی سوالات مشخص برای ارزیابی سواد نمی باشند. در برخی از کشور ها، که سوالات سواد در نظر گرفته نمی شوند، دستاورد تعلیمی یک فرد (سال های تکمیل تعلیمات) منحصراً یک ابزار برای ارزیابی وضعیت سواد استفاده میگردد. یک روش معمول این است که آنهاییکه مکتب خوانده اند را بیسواد؛ و آنهاییکه تا صنف ششم مکتب خوانده اند را با سواد در نظر گیریم. بیشتر سروی های خانوار، بشمول سروی کلستر چند شاخصی، سروی آمارگیری نفوس و صحت، و سروی سنجش معیارات زندگی معلومات سواد را جمع آوری میکنند که میتواند معلومات تکمیل کننده برای کشور هاییکه فاقد احصائیه های جدید اند را فراهم کنند. اما تعاریفات آن الزاماً معیاری نمی باشند.

اکثریت معلومات موجود راجع به سواد به اساس سواد گزارش شده می باشد نه به اساس سواد ارزیابی شده و در برخی موارد از منابع دیگر معلوماتی حاصل میگردند.

مسائل مربوط به دسته بندی معلومات

احصائیه های ملی اکثراً حاوی تفصیلات حقایق یک کشور نمی باشند و از اینرو بسیار مهم است تا احصائیه های مربوط به سواد به اساس گروه های فرعی با تمرکز ویژه روی گروه های محروم که نیاز به رسیدگی دارند را اخذ کرد تا از پیشرفت آنان به سوی دستیابی به اهداف آموزش برای همه اطمینان حاصل گردد. اما شرایط میان کشور ها متفاوت می باشد و بدین خاطر لازم است تا گروه های فرعی مشخص به اساس کشور برای تحلیل بیشتر احصائیوی شناسایی گردند، مانند اقلیت های زبانی، اقلیت های قومی، گروه های مذهبی یا افراد دارای معلولیت بر علاوه گروه های فرعی معمول مانند سن، جنسیت یا ساحات جغرافیایی.

تفسیر معلومات

میزان بالای سواد در نزد بزرگسالان نشاندهنده یک سیستم مؤثر تعلیم و تربیه و یا برنامه های مؤثر سواد آموزی بزرگسالان می باشد که یک جمعیت بزرگ را قادر به کسب توانایی استفاده از کلمات نوشتاری (و محاسبات ساده ریاضیکی) در زندگی روزمره نموده است. با این حال، میزان سواد نمی تواند از 100 فیصد بیشتر باشد.

میزان های سواد اکثراً یکجا با ارقام دقیق بی سوادی ارائه و تحلیل می گردند، چون ممکن است بهبود در میزان سواد به دلیل ساختار در حال تغییر جمعیتی با افزایش در تعداد بیسوادان همراه باشد. دلایل عدم دست یابی به معیار سواد میتواند شامل آموزش بی کیفیت در مکتب، مشکلات در حاضر شدن به مکتب یا اخراج از مکتب قبل از رسیدن به صنف ششم باشد.

اینکه هدف نهایی تنها کسب اطمینان از این نیست که همه افراد بشمول جوانان با سواد گردند، بلکه آنها فرصت رسیدن به سطوح بلند تر تخصص در سواد را نیز بدست آورند تا کیفیت زندگی شانرا بهبود بخشند. اما میزان سواد که برای این تحلیل بحث و محاسبه گردیده است، به منظور سنجش کیفیت و کفایت سطح مورد نیاز سواد برای افراد جهت فعالیت در جامعه نمی باشد (<http://unstats.un.org>).

محدودیت ها

سنجش میزان سواد میتواند متفاوت باشد این میتواند با پرسش یک سوال عادی مانند "آیا سواد داری یا خیر؟" انجام شود یا هم با ارزیابی مهارت های سواد. در برخی موارد، سواد با خامی تمام در احصائیه نفوس سنجش میگردد، چه از طریق اظهارات فردی و چه هم از طریق اظهارات سرپرست خانواده یا فرضیه هایی که افراد دارای سن (...) مکتب سواد دارند و افراد پائین از این سن بیسواد اند انجام می شود. امر با گذشت زمان سبب ایجاد مشکل در مقایسه معلومات سواد حتی در عین سروی می گردد.

اصول و سفارشات ملل متحد برای سرشماری جمعیت و خانه ها به کشور ها توصیه میکند تا از سنجش غیابی به اساس دستآورد های تحصیلی بهره یزند. همچنان پیشنهاد میکند که سوالات سواد باید منحصراً بخشی از احصائیه ملی و سروی های خانوار یا منحصراً بخشی از ارزیابی های نمونه گیری بعد از احصائیه مطرح گردد. نواقص در تعریف سواد، مشکلات سنجش و عدم تکرار احصائیه ها و سروی های سواد این شاخص را برای نظارت از نتایج تعلیمی مربوط به هدف کلی دستیابی به تعلیمات ابتدائیه جهانی تضعیف میکند (UNESCO 1998).

لازم است تا سنجش های میزان سواد با تعریف معیاری بین المللی که در فوق ارائه گردیده است تطابق یافته و تا جاییکه ممکن باشد ارزیابی های سواد به اساس نمونه گیری برای تثبیت و بهبود کیفیت آمار و ارقام سواد انجام شود.

(UNESCO 1998).

به لسانی که برای سنجش سواد بکار میرود نیز باید توجه صورت گیرد. در کشور های کثیراللسانی، سواد باید در محیط های کثیراللسانی در نظر گفته شود. با پرسش ساده ای از افراد مانند "آیا قادر به خواندن و نوشتن هستی؟" میتوان پاسخ مثبتی را با اشاره به زبان مادری شان و یا هم پاسخ منفی را با اشاره به زبان رسمی یا ملی شان دریافت کرد. تعریف سواد نیز باید فراتر از تقسیمات سنتی تشریح گردند تا کارایی آن بیشتر گردد.

4.2 میزان سواد جوانان (بین سنین 15 الی 24 سال)

تعریف و هدف

میزان سواد جوانان (بین سنین 15 الی 24 سال) عبارت از فیصدی جمعیت 15 الی 24 سال می باشد که یک شرح ساده راجع به زندگی روزمره را خوانده، نوشته و درک مفهوم بتوانند.

این بازتاب دهنده مجموع دستآورد های سیستم تعلیم و تربیه طی 10 سال گذشته می باشد. اغلباً به این امر به مثابه سنجش پیشرفت های اجتماعی و اقتصادی نگاه میشود چون نشاندهنده مؤثریت سیستم تعلیم و تربیه می باشد. سطوح ناکافی خوانش سبب ایجاد موانع برای مشارکت موفقیت آمیز جوانان و بزرگسالان در جامعه میگردد.

روش محاسبه

روش معمول محاسبه اینست که تعداد افراد میان سنین 15 الی 24 سال با سواد را بر تعداد مجموعی افراد در همین رده سنی تقسیم کرده و نتیجه را ضرب 100 کنیم.

$$\text{Youth Literacy Rate (age 15-24 year olds)} = \frac{\text{Literate population aged 15-24 years old in year t}}{\text{Population aged 15-24 years old in year t}} \times 100$$

طوریکه در فوق ذکر گردید، معلومات سواد جوانان از سرشماری های جمعیت، سروی های خانوار و سروی های سواد حاصل میگردد. معلومات برای مجموع جمعیت از سرشماری های ملی یا سروی های نمونه بدست می آید.

دسته بندی معلومات

مانند معلومات سواد بزرگسالان، در مواردیکه معلومات در دسترس باشد، این شاخص را میتوان به اساس جنسیت، منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

میزان بالای سواد جوانان نشاندهنده مؤثریت سیستم تعلیم و تربیه بوده که تعداد کثیری از افراد جوان را به کسب توانایی های لازم با استفاده از متن نوشتاری و محاسبات ساده ریاضی در زندگی روزمره قادر ساخته است.

اگر میزان سواد جوانان و بزرگسالان را با هم مقایسه کنیم، پیشرفت در دست‌آورد های سواد نسل جوان را نسبت به مجموع جمعیت بزرگسالان نشان می‌دهد. این ارقام برای حکومت در راستای تصمیم‌گیری راجع به اینکه برنامه های سواد آموزشی کدام گروپ سنی را هدف قرار دهد مفید می‌باشد.

محدودیت ها

طوری‌که در بخش سواد بزرگسالان یادآوری گردید، این معلومات تنها برای سال های انتخاب شده و برای مناطق جغرافیایی و گروپ های علاقمند به اساس سال سرشماری و سروی ها قابل دسترس می‌باشد.

تعریفات متفاوت از سواد در کشور ها و معلومات غیابی نیز این معلومات را غیر قابل مقایسه ساخته است. برخی از کشورها یک رده سنی متفاوت از رده سنی معیاری بین المللی 15 الی 24 سال را برای سواد جوانان انتخاب میکنند.

4.3 شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان

تعریف و هدف

شاخص سواد برای برابری جندر عبارت از نسبت میزان سواد اناث بر میزان سواد ذکور برای افراد 25 سال و بزرگتر از آن می‌باشد.

این شاخص پیشرفت به سوی تساوی جندر در کسب سواد و فرصت های آموزشی برای زنان در مقایسه این فرصت ها برای مردان را سنجش میکند. همچنان این شاخص یک نتیجه فرضی اشتراک در مکتب را سنجش و یک شاخص کلیدی برای توانمندی زنان در جامعه می‌باشد. سواد یک مهارت اساسی برای توانمند سازی زنان جهت کنترل روی زندگی شان، صلاحیت دار شدن و دسترسی به دنیای گسترده تر آموزشی می‌باشد.

روش محاسبه

این شاخص از طریق تقسیم نمودن میزان سواد زنان 25 سال و بزرگتر بر میزان سواد مردان همین رده سنی و ضرب نمودن آن به 100 بدست آورد.

$$\text{Gender Parity Index for Adult Literacy} = \frac{\text{Adult female literacy rate}}{\text{Adult male literacy rate}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

طوری‌که در فوق ذکر گردید، شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان را میتوان از سرشماری نفوس، سروی های خانوار و سروی های سواد بدست آورد. معلومات در مورد تعداد مجموعی جمعیت را میتوان از احصائیه های ملی و سروی های نمونه حاصل کرد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات در دسترس باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

زمانیکه شاخص برابری جندر برای سواد نشان دهنده یک رقم مساوی به 1 باشد، به این معناست که میزان سواد مردان و زنان مساوی است. رقم کمتر از 1 نشان دهنده اینست که زنان نسبت به مردان کمتر مهارت های سواد را کسب کرده اند و رقم بلند از 1 نشاندهنده اینست که تعداد مردان با سواد نسبت به زنان با سواد کمتر است. بخاطر باید داشت که رقم شاخص برابری جندر میتواند با تفاوت ها در توقعات زندگی میان مردان و زنان متأثر گردد، مخصوصاً برای گروپ های سنین بالا در کشور هاییکه زنان طور اوسط عمر طولانی تر از مردان دارند. در چنین موارد لازم است تا شاخص های برابری جندر از نظر سواد را به اساس گروه های سنی ایجاد کرد.

محدودیت ها

طوریکه در بخش سواد بزرگسالان یادآوری گردید، این معلومات تنها برای سال های انتخاب شده و برای مناطق جغرافیایی و گروپ های علاقمند به اساس سال سرشماری و سروی ها قابل دسترس می باشد. تعریفات متفاوت از سواد در کشور ها و معلومات غیابی نیز این معلومات را غیر قابل مقایسه ساخته است.

برنامه آموزشی – سوم [هدف کلی – 5] شاخص های برابری و تساوی جندر چگونه محاسبه می گردند؟

اهداف برنامه آموزشی

در ختم این جلسه آموزشی، اشتراک کننده گان قادر به تحلیل انفرادی معلومات جمع آوری شده تعلیمی از طریق بکارگیری شاخص های برابری و تساوی جندر خواهند شد. آنها باید بتوانند درک خود از موضوع را با فراهم نمودن مثال هایی از هر نوع معلومات ثابت سازند.

اشتراک کننده گان کدام موارد را می آموزند؟

- اشتراک کننده گان می آموزند که برای محاسبه شاخص های برابری و تساوی جندر به کدام نوع معلومات نیاز می باشد. آنها باید دانش خود را با فراهم نمودن مثال هایی در مورد هر شاخص ثابت بسازند.
- اشتراک کننده گان قادر به دانستن هدف و کاربرد شاخص های برابری و تساوی جندر خواهند شد.
- اشتراک کننده گان قادر به دانستن و محاسبه دقیق و استفاده مناسب شاخص های برابری و تساوی جندر با استفاده از معلومات ایمپس خواهند بود.

فعالیت ها:

فعالیت – 1: (هدف و تعریف هدف کلی – 5، شاخص های آموزش برای همه که تشکیل دهنده شاخص های برابری و تساوی جندر می باشد برای اشتراک کننده گان معرفی می گردند): در آغاز اشتراک کننده گان با تعریف و هدف شاخص های برابری و تساوی جندر که هدف پنجم شاخص های آموزش برای همه را تشکیل می دهند آشنا می گردند. انواع معلومات که برای محاسبه این شاخص ها نیاز می باشند از طریق پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر یا آموزگار معرفی می گردند. اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت آگاهی بیشتر و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت – 2: (اشتراک کننده گان با انواع مختلف شاخص های برابری و تساوی جندر آشنا می شوند): شاخص های برابری و تساوی جندر و روش های محاسبه آنان ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان ارائه میگردند.

1. شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان

2. شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب

3. شاخص برابری جندر برای میزان جذب ناخالص در تعلیمات ابتدائیه

4. شاخص برابری جندر برای میزان جذب خالص در تعلیمات ابتدائیه

5. شاخص برابری جندر برای

○ نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدائیه

○ نسبت شمولیت ناخالص در دوره متوسطه

○ نسبت شمولیت ناخالص در دوره لیسه

6. شاخص برابری جندر برای

○ نسبت شمولیت خالص در دوره ابتدائیه

○ نسبت شمولیت خالص در دوره متوسطه

○ نسبت شمولیت خالص در دوره لیسه

اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند رفتن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت – 3: (کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های برابری و تساوی جندر کار گروهی انجام می دهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل می گردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت – 4: (امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی راجع به هدف و کاربرد شاخص های برابری و تساوی جندر سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های برابری و تساوی جندر فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

فعالیت - 5: (برخی از انواع دیگر شاخص های برابری و تساوی جندر به اشتراک کننده گان معرفی می گردد): برخی از شاخص های دیگر برابری و تساوی جندر و روش های محاسبه این شاخص ها ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند.

1. شاخص برابری جندر برای میزان بقا تا صنف ششم

2. شاخص برابری جندر برای میزان انتقال به دوره متوسطه

3. فیصدی شمولیت اناث در

○ دوره ابتدئیه

○ دوره متوسطه

○ دوره لیسه

○ تعلیمات تخنیک و مسلکی

4. فیصدی معلمین اناث در

○ دوره ابتدئیه

○ دوره متوسطه

○ دوره لیسه

○ تعلیمات تخنیک و مسلکی

5. فیصدی دختران و پسران تکرار کننده در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 6: (کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های برابری و تساوی جندر کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت - 7: (امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را راجع به هدف و کاربرد شاخص های برابری و تساوی جندر سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های برابری و تساوی جندر فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

فعالیت - 8: (تعریف، هدف و روش محاسبه شاخص های آموزش برای همه و هدف کلی - 5 شاخص های آموزش برای همه که تشکیل دهنده شاخص های برابری و تساوی جندر می باشد به اشتراک کننده گان معرفی می گردند): نخست، اشتراک کننده گان با تعریف و هدف شاخص های برابری و تساوی جندر که شامل هدف کلی - 5 شاخص های آموزش برای همه و اهداف انکشافی هزار ساله می باشد و معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها که ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر ارائه میگردد آشنا می گردند.

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

مدت مجموعی جلسه: 8 ساعت (1 روز)

اجندای برنامه آموزشی

مدت	فعالیت	منابع مورد نیاز
برنامه آموزشی - 4: شاخص های برابری و تساوی جندر		
1 ساعت و 15 دقیقه	لکچر مشارکتی و پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر در مورد تعریف و هدف و کاربرد شاخص های هدف کلی -5، آموزش برای همه که تشکیل دهنده شاخص های برابری و تساوی جندر می باشد برای اشتراک کننده ارائه میگردد.	- پروجکتور - پرزنتیشن - پاورپاینت
وقفه چای برای 15 دقیقه		
1 ساعت و 15 دقیقه	شاخص های برابری و تساوی جندر و روش های محاسبه آنان ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان ارائه میگردد. 1. شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان 2. شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در سیستم تعلیم و تربیه و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب 3. شاخص برابری جندر برای میزان جذب ناخالص در صنف اول دوره ابتدائیه 4. شاخص برابری جندر برای میزان جذب خالص در صنف اول دوره ابتدائیه 5. شاخص برابری جندر برای ○ نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدائیه ○ نسبت شمولیت ناخالص در دوره متوسطه ○ نسبت شمولیت ناخالص در دوره لیسه 6. شاخص برابری جندر برای ○ نسبت شمولیت خالص در دوره ابتدائیه ○ نسبت شمولیت خالص در دوره متوسطه ○ نسبت شمولیت خالص در دوره لیسه	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
1 ساعت و 30 دقیقه	کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های برابری و تساوی جندر کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد	- پروجکتور - پرزنتیشن - پاورپاینت
1 ساعت و 30 دقیقه	امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را راجع به هدف و کاربرد شاخص های برابری و تساوی جندر سپری میکنند	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم

- پروجکتور - پرزنتیشن - پاورپاینت	برخی از شاخص های دیگر برابری و تساوی جندر و روش های محاسبه این شاخص ها ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند. 1. شاخص برابری جندر برای میزان بقا تا صنف ششم 2. شاخص برابری جندر برای میزان انتقال به دوره متوسطه 3. فیصدی شمولیت اناث در ○ دوره ابتدئیه ○ دوره متوسطه ○ دوره لیسه ○ تعلیمات تخنیک و مسلکی 4. فیصدی معلمین اناث در ○ دوره ابتدئیه ○ دوره متوسطه ○ دوره لیسه ○ تعلیمات تخنیک و مسلکی 5. فیصدی دختران و پسران تکرار کننده در تعلیمات ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	1 ساعت و 15 دقیقه
وقفه چای برای 15 دقیقه		
- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم	ادامه: لکچر و بحث های مشارکتی از طریق پرزنتیشن پاورپاینت	1 ساعت و 15 دقیقه
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
- پروجکتور - پرزنتیشن - پاورپاینت	کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های برابری و تساوی جندر کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد	1 ساعت و 30 دقیقه
- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم	امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان ابتدائی را راجع به هدف و کاربرد شاخص های برابری و تساوی جندر سپری میکنند	1 ساعت و 30 دقیقه

هدف کلی 5: برابری و تساوی جندر

از میان برداشتن نابرابری های جندر در تعلیمات ابتدائیه و متوسطه تا سال 2005 و دست یافتن به تساوی جندر تا سال 2015، با تمرکز روی دسترسی کامل دختران به تعلیمات اساسی با کیفیت و دستاورد های آنان در این عرصه.

مقدمه

اهمیت و الزامات ارزیابی "هدف جندر" تنها زمانی واضح میگردد که یک درک روشن از اینکه "جندر" و "تساوی جندر" چیست ایجاد گردد. جندر عبارت از "نقش ها و مسئولیت های مردان و زنان در داخل خانواده ها، در اجتماع و در فرهنگ می باشد. مفهوم جندر شامل توقعات راجع به مشخصات، شایستگی ها و رفتار های احتمالی زنان و مردان میگردد." (source: UNESCO Gender Toolkit). جندر یک تفکیک واضح جنسیتی دارد که تفاوت های بیولوژیکی میان مردان و زنان را نشان میدهد. "تساوی جندر" به معنای اینست که "زنان و مردان از وضعیت مساویانه برای تحقق کامل حقوق بشری شان برای کمک و مستفید شدن از مزایای انکشاف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی برخوردار باشند". بدین لحاظ این به معنای ارزش دهی مساویانه توسط اجتماع به شباهت ها و تفاوت ها و نقش هایی را که آنان ایفا میکند می باشد (source: UNESCO Gender Toolkit).

جندر یک موضوعی است که در تمام اهداف "آموزش برای همه" در نظر گرفته می شود و خطر این وجود دارد که اگر در یک هدف بیشتر به آن پرداخته شود ممکن در اهداف دیگر نادیده گرفته شوند. برای جلوگیری از این خطر، رهنمود تعلیم و تربیه آسیا و اقیانوس آرام برای همه ارزیابی های میان دهه یی در تلاش گنجاندن شاخص های جندر در تمام شش هدف بوده تا اطمینان حاصل گردد که مسئله جندر در تمام عرصه های آموزش برای همه در نظر گرفته شود. فراهم آوری و کسب اطمینان از دسته بندی معلومات احصائیوی جندر و سنجش برابری جندر تحت هر هدف یک پیش شرط در تمام ارزیابی ها می باشد. اما، برابری جندر کافی نیست، و هدف نهایی سنجش پیشرفت بسوی دستیابی به تساوی واقعی جندر از نکته نظر دسترسی (تساوی جندر به تعلیم و تربیه)، کیفیت روند (تساوی جندر در تعلیم و تربیه) و دستاورد ها و نتایج (تساوی جندر از طریق تعلیم و تربیه) در سطوح ابتدائیه، متوسطه ولیسه می باشد. از اینرو، تحلیل و تفسیر این شاخص ها بخش بسیار مهم ارزیابی و سنجش پیشرفت این هدف می باشد.

شاخص های اساسی آموزش برای همه – اهداف انکشافی هزار ساله

5	شاخص ها	دسته بندی	منبع معلومات
5.1	شاخص برابری جندر برای: • سواد بزرگسالان	• ساحه جغرافیایی • شهری/روستایی	• احصائیه سالانه مکتب
5.2	شاخص برابری جندر برای: • نسبت شمولیت ناخالص در آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب	• سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: ○ قوم، قبیله ○ زبان ○ معلولیت	• احصائیه نفوس • سروی های خانوار و تخصصی
5.3	شاخص برابری جندر برای: • میزان جذب ناخالص در صنف اول دوره ابتدائیه		
5.4	شاخص برابری جندر برای: • میزان جذب خالص در صنف اول دوره ابتدائیه		
5.5	شاخص برابری جندر برای: • نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدائیه • نسبت شمولیت ناخالص در دوره متوسطه • نسبت شمولیت ناخالص در دوره لیسه		
5.6	شاخص برابری جندر برای: • نسبت شمولیت خالص در دوره ابتدائیه • نسبت شمولیت خالص در دوره متوسطه • نسبت شمولیت خالص در دوره لیسه		
5.7	شاخص برابری جندر برای: • میزان بقا تا صنف ششم		
5.8	شاخص برابری جندر برای: • میزان انتقال به دوره متوسطه		
5.9	فیصدی شمولیت اناث در: • دوره ابتدائیه • دوره متوسطه • دوره لیسه • تعلیمات تکنیکی و مسلکی	• ساحه جغرافیایی • شهری/روستایی • عامه/خصوصی	• احصائیه سالانه مکتب • جمع آوری معلومات مختلف نهادی
5.10	فیصدی استادان اناث در: • دوره ابتدائیه • دوره متوسطه • دوره لیسه • تعلیمات تکنیکی و مسلکی		
5.11	فیصدی دختران و پسران تکرار کننده در تعلیمات ابتدائیه و متوسطه.		

5.1 شاخص برابری جندر برای سواد بزرگسالان

تعریف و هدف

شاخص برابری جندر برای ارزیابی تفاوت های جندر در میزان های سواد میان جمعیت بزرگسالان استفاده میگردد. این شاخص با تقسیم نمودن نسبت میزان سواد اناث بر میزان سواد ذکور محاسبه میگردد. این درست نخواهد بود که آنرا به گونه شاخص برابری جندر برای نسبت ارقام مطلق نشان دهیم، چون این باید به گونه یک نسبت ارائه گردد. این شاخص پیشرفت بسوی برابری جندر در عرصه سواد را سنجش کرده و مخصوصاً این سنجش زمانی بخوبی انجام میشود که آنرا به اساس گروه های فرعی (مانند، قوم، قبیله، اقتصادی-اجتماعی) دسته بندی کنیم.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\text{Gender Parity Index for Adult Literacy} = \frac{\text{Adult female literacy rate}}{\text{Adult male literacy rate}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اولیه برای سواد را از طریق پروسه های سرشماری بدست می آورند، اما این اکثراً وابسته به تخمینات خود گزارش شده ی سواد می باشد. سروی های خاص خانوار نیز میتواند در قسمت نشان دادن میزان سواد کمک کننده باشد، ولی این ها اکثراً به گونه محلی می باشد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد. اما در مواردیکه معلومات موجود نباشد، بهترین روش برای آن تنها گزارشدهی ارقام محلی می باشد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جندر می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جندر نابرابری وجود ندارد. نابرابری جندر اکثراً در میان جمعیت بزرگسالان بیشتر به چشم میخورد و این خلاها باید به تدریج از طریق تعلیمات ابتدائیه جهانی طور قابل ملاحظه برطرف می گردیدند.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جندر، لازم تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.2 شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب

تعریف و هدف

شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب برای ارزیابی تفاوت های جندر در دسترسی به تعلیمات ابتدائیه منظم استفاده میگردد. این شاخص منحصراً میزان، شمولیت ناخالص در آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب که توسط تقسیم نسبت شمولیت ناخالص دختران بر نسبت شمولیت ناخالص پسران محاسبه میگردد. در این شاخص پیشرفت بسوی برابری جندر برای کسب اطمینان از دسترسی اطفال به آموزش و مراقبت منظم و با کیفیت سنجش میگردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\text{Gender Parity Index for GER in ECCE} = \frac{\text{GER in ECCE (Female)}}{\text{GER in ECCE (Male)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشورها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را منحصراً بخشی از EMIS جمع آوری میکنند. داشتن چنین معلومات به اساس جندر زمینه را برای محاسبه شاخص برابری جنسیت برای آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب مساعد می سازد. در صورتیکه معلومات جمع آوری شده شامل مراکز مراقبت های اجتماعی و یا خانوادگی نباشد، این موضوع باید یادآوری گردد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد. مقایسه نمودن شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب میان مراکز خصوصی و عامه/اجتماعی بسیار جالب توجه و دلچسپ خواهد بود.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه نسبت کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه آن بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه نسبت متذکره به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جندر می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جندر نابرابری وجود ندارد. در کشور های زیاد میتوان مشاهده کرد که دختران اکثراً در مراکز تعلیمی دولتی یا اجتماعی شامل می شوند در حالیکه پسران در مراکز خصوصی و پرهزینه مصروف کسب تعلیم اند.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جنس، لازم تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.3 شاخص برابری جنس برای میزان جذب ناخالص در صنف اول دوره ابتدائیه

تعریف و هدف

شاخص برابری جنس برای میزان جذب ناخالص در صنف اول دوره ابتدائیه برای ارزیابی تفاوت های جنس در میزان های پذیرش میان دختران و پسران استفاده میگردد. این شاخص منحنی نسبت، میزان جذب ناخالص برای دختران تقسیم این میزان برای پسران محاسبه میگردد. نشان دادن این شاخص منحنی شاخص برابری جنس برای نسبت ارقام مطلق مانند تعداد معلمین، تعداد شمولیت های و غیره اشتباه می باشد. در این شاخص پیشرفت بسوی برابری جنس در پذیرش به تعلیمات ابتدائیه را سنجش میگردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\text{Gender Parity Index for GIR in Primary Education} = \frac{\text{GIR in Primary Education (Female)}}{\text{GIR in Primary Education (Male)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را منحنی بخشی از EMIS ملی جمع آوری میکنند. سروی های ملی مانند سروی کلستر چند شاخصی یا سروی احصائیه نفوس و صحت نیز میتوانند ارقام مقایسوی را به EMIS فراهم کند. سروی های محلی نیز زمینه را برای جمع آوری تفصیلات راجع به جمعیت های مشخص محلی مساعد می سازد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جنس می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جنس نابرابری وجود ندارد.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جندر، لازم است تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.4 شاخص برابری جندر برای میزان جذب خالص در صنف اول دوره ابتدائیه

تعریف و هدف

شاخص برابری جندر برای میزان جذب خالص در صنف اول دوره ابتدائیه به منظور ارزیابی تفاوت های جندر به اساس سن مناسب پذیرش بکار برده میشود. این شاخص منحنیث نسبت میزان جذب خالص برای اناث تقسیم میزان جذب خالص برای ذکور محاسبه می گردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\text{Gender Parity Index for NIR in Primary Education} = \frac{\text{NIR in Primary Education (Female)}}{\text{NIR in Primary Education (Male)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را منحنیث بخشی از EMIS جمع آوری میکنند. سروی های ملی مانند سروی کلاستر چند شاخصی یا سروی احصائیه نفوس و صحت نیز میتوانند ارقام مقایسوی را به EMIS فراهم کند. سروی های محلی نیز زمینه را برای جمع آوری تفصیلات راجع به جمعیت های مشخص محلی مساعد می سازد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جندر می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جندر نابرابری وجود ندارد. استفاده از میزان جذب خالص یک بینش عمیق از تفاوت های سنی در پذیرش پسران و دختران با مزایا و معایب واضح که برای یک جنس مشخص یا جنس مخالف ایجاد میکند را فراهم می نماید.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جندر، لازم تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.5 شاخص برابری جندر برای:

- نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدائیه
- نسبت شمولیت خالص در دوره ابتدائیه

تعریف و هدف

شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدائیه، متوسطه و لیسه معمولاً برای ارزیابی تفاوت های جندر در شمولیت ناخالص در سطح دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه استفاده میگردد. این شاخص پیشرفت به سوی برابری جندر در ساحات مورد مانند سواد، دسترسی و مشارکت در تعلیمات ابتدائیه جهانی برای زنان در مقایسه با مردان را سنجش میکند.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

GPI for GER in Primary Education:

$$\text{Gender Parity Index for GER in Primary Education} = \frac{\text{GER in Primary Education (Female)}}{\text{GER in Primary Education (Male)}} \times 100$$

GPI for GER in Secondary Education:

$$\text{Gender Parity Index for GER in Secondary Education} = \frac{\text{GER in Secondary Education (Female)}}{\text{GER in Secondary Education (Male)}} \times 100$$

$$\text{Gender Parity Index for GER in High Secondary Education} = \frac{\text{GER in High Secondary Education (Female)}}{\text{GER in High Secondary Education (Male)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را منحصراً بخشی از EMIS جمع آوری میکنند. سروی های ملی مانند سروی کلستر چند شاخصی یا سروی احصائیه نفوس و صحت نیز میتوانند ارقام مقایسوی را به EMIS فراهم کند. سروی های محلی نیز زمینه را برای جمع آوری تفصیلات راجع به جمعیت های مشخص محلی مساعد می سازد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جندر می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جندر نابرابری وجود ندارد. بخاطر باید داشت که اگر این رقم 0.99 باشد، تقریباً عدم نابرابری را نشان میدهد و میتواند آنرا خوب خطاب کرد، اما این الزاماً نشاندهنده یک سیستم سالم تعلیمی نیست. شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدائیه میتواند 0.99 درصد باشد ولی شمولیت حقیقی 50 فیصد برای دختران و پسران باشد. هر گونه تفاوت میان شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت خالص و نسبت شمولیت ناخالص نتیجه شمولیت دیر هنگام پسران و دختران یا ترجیح نگهداشتن پسران یا دختران به مدت طولانی تر حتا بعد از تکرار صنوف بوده میتواند.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جندر، لازم تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.6 شاخص برابری جندر

- نسبت شمولیت خالص در دوره ابتدائیه
- نسبت شمولیت خالص در دوره متوسطه
- نسبت شمولیت خالص در دوره لیسه

تعریف و هدف

شاخص برابری جندر برای نسبت شمولیت خالص در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه برای ارزیابی تفاوت های جندر در شمولیت های خالص دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه استفاده میگردد. این شاخص پیشرفت بسوی برابری جندر در شمولیت به سطوح ابتدائیه، متوسطه و لیسه را سنجش میکند.

GPI for NER in Primary Education:

$$\text{Gender Parity Index for NER in Primary Education} = \frac{\text{NER in Primary Education (Female)}}{\text{NER in Primary Education (Male)}} \times 100$$

GPI for NER in Secondary Education:

$$\text{Gender Parity Index for NER in Secondary Education} = \frac{\text{NER in Secondary Education (Female)}}{\text{NER in Secondary Education (Male)}} \times 100$$

GPI for NER in High Secondary Education:

$$\text{Gender Parity Index for NER in High Secondary Education} = \frac{\text{NER in High Secondary Education (Female)}}{\text{NER in High Secondary Education (Male)}} \times 100$$

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

لازم است تا کشور ها طور واضح پارامتر های معلومات مورد استفاده دوره های مختلف تعلیم و تربیه را تعریف و همچنان واضح گردد که آیا اینها تنها برای سطوح پائینی این دوره اند یا برای تمام سطوح آن و تعداد صنوف نیز باید صریحاً تذکر یابد.

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را منحیث بخشی از EMIS ملی جمع آوری میکنند. سروی های ملی مانند سروی کلستر چند شاخصی یا سروی آمارگیری نفوس و صحت نیز میتوانند ارقام مقایسوی را به EMIS فراهم کند. سروی های محلی نیز زمینه را برای جمع آوری تفصیلات راجع به جمعیت های مشخص محلی مساعد می سازد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جندر می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جندر نابرابری وجود ندارد. بخاطر باید داشت که اگر این رقم 0.99 باشد، تقریباً عدم نابرابری را نشان میدهد و میتواند آنرا خوب خطاب کرد، اما این الزاماً نشاندهنده یک سیستم سالم

تعلیمی نیست. شاخص برابری جنس برای نسبت خالص شمولیت در تعلیمات ابتدائیه میتواند 0.99 درصد باشد ولی شمولیت حقیقی 50 درصد برای دختران و پسران باشد.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جنس، لازم است تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.7 شاخص برابری جنس برای میزان بقا تا صنف ششم

تعریف و هدف

میزان بقا تا صنف ششم برای ارزیابی تفاوت های جنس در تکمیل دوره ابتدائیه بکار میرود. این شاخص را میتوان منحیث نسبت بقای اناث در دوره ابتدائیه تقسیم بر میزان بقای ذکور در دوره ابتدائیه محاسبه کرد. شاخص برابری جنس برای میزان بقا یک تصویر واضح تر از نابرابری ها جنس در تکمیل تعلیمات را نسبت مقایسه جنس از نظر میزان دراپ اوت از مکتب نشان میدهد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\text{Gender Parity Index for Survival rate to Grade 6} = \frac{\text{Survival rate to Grade 6 (Female)}}{\text{Survival rate to Grade 6 (Male)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را منحصراً از EMIS ملی جمع آوری میکنند. سروی های ملی مانند سروی کلستر چند شاخصی یا سروی احصائیه نفوس و صحت نیز میتوانند ارقام مقایسوی را به EMIS فراهم کند. سروی های محلی نیز زمینه را برای جمع آوری تفصیلات راجع به جمعیت های مشخص محلی مساعد می سازد.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جنس می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جنس نابرابری وجود ندارد. احتمال زیاد وجود دارد که میزان

های مختلف میان جمعیت های فرعی موجود باشد و در صورتیکه سیستم کنونی EMIS قادر به تولید معلومات نباشد میتوان از معلومات سروی ها استفاده کرد.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جندر، لازم است تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.8 شاخص برابری جندر برای انتقال به دوره متوسطه

تعریف و هدف

شاخص برابری جندر برای میزان انتقال به دوره متوسطه از حاصل تقسیم نسبت میزان انتقال دختران به نسبت انتقال پسران به وجود می آید. این شاخص پیشرفت بسوی برابری جندر در تکمیل نمودن تعلیمات ابتدائیه و شمولیت به تعلیمات متوسطه را سنجش کرده و نباید با برابری جندر در میزان کلی شمولیت به دوره متوسطه اشتباه گرفته شود.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\text{Gender Parity Index for Transition rate to Secondary Education} = \frac{\text{Transition rate to Secondary Education (Female)}}{\text{Transition rate to Secondary Education (Male)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات اساسی برای شاخص نامبرده را جمع آوری میکنند. موجودیت چنین معلومات به اساس جندر زمینه را برای محاسبه شاخص برابری جندر برای این شاخص ها مساعد می سازد. برای جزئیات بیشتر بخش "منابع احتمالی معلومات" برای هر شاخص را مشاهده کنید.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات موجود باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا، گروه های اجتماعی و قومی، گروه های زبانی، معلولیت ها و گروه های آسیب پذیر دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

در صورتیکه نتیجه کمتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع ذکور است؛ در صورتیکه این نتیجه بیشتر از یک باشد بیانگر تفاوت به نفع اناث است؛ و در صورتیکه نتیجه به یک نزدیک باشد بیانگر برابری جندر می باشد. اما، میتوان فرض کرد که اگر این رقم بین 0.97 و 1.03 باشد در شاخص برابری جندر نابرابری وجود ندارد. با توجه به اینکه تعداد زیادی از اطفال در سال اخیر تعلیمات ابتدائیه بدون سپری نمودن امتحانات نهایی دراپ میگردند، میزان انتقال شاخص برابری جندر پینش عمیق از تحلیل و اقدامات احتمالی پالیسی را فراهم میکند.

محدودیت ها

برای محاسبه شاخص برابری جنس، لازم است تا معلومات دسته بندی شده موجود باشد.

5.9 فیصدی شمولیت اناث

تعریف و هدف

تعداد شمولیت های اناث منحصراً فیصدی مجموع شمولیت ها در یک سطح مشخص تعلیمات مانند دوره ابتدائیه، متوسطه یا تخنیک و مسلکی نشان داده می شود. این شاخص در قسمت ارزیابی نسبت مشارکت اناث در چنین سطح تعلیمی کمک میکند.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد مجموعی شمولیت اناث را بر تعداد مجموعی شمولیت ها در یک سال مشخص تعلیمی تقسیم کرده و ضرب 100 کنید. در ذیل لستی از شاخص های اساسی در مورد مشارکت اناث ارائه گردیده است تا هدف فوق الذکر مورد ارزیابی قرار گیرد.

$$\% \text{ Female Enrolment}_{\text{pri}, t} = \frac{\text{Number of female enrolment in primary education in school-year } t}{\text{Total number of enrolment in primary education in school-year } t} \times 100$$

$$\% \text{ Female Enrolment}_{\text{Sec}, t} = \frac{\text{Number of female enrolment in secondary education in school-year } t}{\text{Total number of enrolment in secondary education in school-year } t} \times 100$$

$$\% \text{ Female Enrolment}_{\text{VocTec}, t} = \frac{\text{Number of female enrolment in Voc/Tec education in school-year } t}{\text{Total number of enrolment in Voc/Tec education in school-year } t} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات شمولیت را از طریق احصائیه های سالانه مکتب جمع آوری میکنند. لازم است تا معلومات به اساس جنس دسته بندی گردد تا زمینه برای محاسبه فیصدی شمولیت اناث فراهم شود.

دسته بندی معلومات

در صورتیکه معلومات در دسترس باشد، این شاخص را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا و عامه – خصوصی دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

این شاخص نشان دهنده میزان مشارکت اناث در این سطوح تعلیمی می باشد. اما، ساختار نفوس این رده سنی مشخص را باید متوجه بود تا بتوانیم تفسیر درست و دقیق از این شاخص داشته باشیم.

محدودیت ها

پوشش معلومات ، بخصوص در سطح متوسط ممکن است کامل نباشد چون برخی از معلومات تنها نهاد های تعلیمی عامه را یا بخشی از تقسیمات جغرافیایی را تحت پوشش دارند.

5.10 فیصدی معلمین اناث

تعریف و هدف

تعداد معلمین اناث منحصراً فیصدی مجموع معلمین در یک سطح مشخص دوره ها مانند دوره ابتدائیه، دوره متوسطه، دوره لیسه یا تکنیکی و مسلکی نشان داده می شود. این شاخص در قسمت ارزیابی نسبت مشارکت اناث در چنین سطح تعلیمی کمک میکند. معلمین به آنانی اطلاق میگردد که فعالیت های مسلکی شان شامل انتقال دانش، رفتار ها و مهارت که در یک برنامه تعلیمی رسمی بازتاب یافته اند به شاگردانی می باشد که در نهاد های رسمی تعلیمی شامل گردیده اند.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد معلمین اناث را به تعداد مجموعی معلمین در یک سال مشخص تعلیمی تقسیم کرده و ضرب 100 کنید. در ذیل لستی از شاخص های اساسی در مورد مشارکت اناث ارائه گردیده است تا هدف فوق الذکر مورد ارزیابی قرار گیرد.

$$\text{Per cent Female Teachers}_{pri, t} = \frac{\text{Number of female teachers in primary education in school-year } t}{\text{Total number of teachers in primary education in school-year } t} \times 100$$

$$\text{Per cent Female Teachers}_{sec, t} = \frac{\text{Number of female teachers in secondary education in school-year } t}{\text{Total number of teachers in secondary education in school-year } t} \times 100$$

$$\text{Per cent Female Teachers}_{vocTec, t} = \frac{\text{Number of female teachers in Voc/Tec education in school-year } t}{\text{Total number of teachers in Voc/Tec education in school-year } t} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات شمولیت را از طریق احصائیه های سالانه مکتب جمع آوری میکنند. لازم است تا معلومات به اساس جندر دسته بندی گردد تا زمینه برای محاسبه فیصدی معلمین اناث فراهم شود. معلومات راجع به معلمین

مخصوصاً برای سکتور عامه را میتوان از ریاست های مختلف وزارت های مسئول برای نگهداری سوابق معلمان و تأدیه معاشات حاصل کرد.

دسته بندی معلومات

این شاخص را میتوان به اساس سطح تعلیمات، موقعیت جغرافیایی (منطقه، شهر - روستا)، نوع نهاد (خصوصی، عامه)، رده سنی معلم و تحصیلات معلم دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

این شاخص نشان دهنده ترکیب نیروی تدریسی از نظر جنس را نشان میدهد. همچنان این شاخص در قسمت ارزیابی نیاز برای فرصت ها یا مشوق ها برای ترغیب زنان جهت مشارکت در فعالیت های تدریسی در یک سطح تعلیمی مشخص کمک میکند.

زمانیکه تعداد معلمان اناث به 50 درصد نزدیک می شود بیانگر برابری جنس در ترکیب نیروی تدریسی می باشد. رقم بزرگتر از 50 درصد بیانگر فرصت های بیشتر برای زنان جهت مشارکت در فعالیت های تدریسی در یک سطح، صنف یا برنامه مشخص تعلیمی می باشد. در صورت امکان، لازم است تا این معلومات از بعد روند بازار کار برای اناث در یک کشور نیز تحلیل گردد، البته اگر این معلومات موجود باشند.

محدودیت ها

این شاخص باید بر اساس معلومات قابل اعتبار در رابطه به نیروی تدریسی بر اساس جنس (معلمان فول تایم و پارت تایم) در هر سطح تعلیمات باشد. در هنگام محاسبه، مراقبت باید بود که تعداد معلمان اناث و تعداد مجموعی معلمان در تطابق با نوع یکسان نهاد، فول تایم یا پارت تایم قرار داشته باشد. چنین محاسبه باید در برگیرنده تمام پرسونل تدریسی باشد. این شاخص سطح نمایندگی جنس در مسلک تدریس را سنجش میکند نه مؤثریت یا کیفیت تدریس را.

برنامه آموزشی ششم: (هدف کلی - 6) شاخص های تعلیمات با کیفیت چگونه محاسبه می گردند؟

اهداف برنامه آموزشی

در ختم این جلسه آموزشی، اشتراک کننده گان قادر به تحلیل انفرادی معلومات جمع آوری شده تعلیمی از طریق بکارگیری شاخص های کیفیت خواهند شد. آنها باید بتوانند درک خود از موضوع را با فراهم نمودن مثال هایی از هر نوع معلومات ثابت سازند.

اشتراک کننده گان کدام موارد را می آموزند؟

- اشتراک کننده گان می آموزند که برای محاسبه شاخص های کیفیت به کدام نوع معلومات نیاز می باشد. آنها باید دانش خود را با فراهم نمودن مثال هایی در مورد هر شاخص ثابت بسازند.
- اشتراک کننده گان قادر به تفکیک میان انواع مختلف شاخص های کیفیت خواهند شد.
- اشتراک کننده گان قادر به دانستن و محاسبه دقیق و استفاده مناسب شاخص های کیفیت با استفاده از معلومات EMIS خواهند بود.

فعالیت - 1: (هدف و تعریف هدف کلی - 6، شاخص های آموزش برای همه که تشکیل دهنده شاخص های تعلیمات با کیفیت می باشد برای اشتراک کننده گان معرفی می گردند): در آغاز اشتراک کننده گان با تعریف و هدف شاخص های تعلیمات با کیفیت که هدف ششم شاخص های آموزش برای همه را تشکیل میدهند آشنا می گردند. انواع معلومات که برای محاسبه این شاخص ها نیاز می باشند از طریق پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر یا آموزگار معرفی می گردند. اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت آگاهی بیشتر و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 2: (اشترک کننده گان با انواع مختلف شاخص های تعلیمات با کیفیت آشنا می شوند): شاخص های تعلیمات با کیفیت و روش های محاسبه آنان ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان ارائه میگردد.

1. میزان بقا به صنف ششم
2. فیصدی معلمین مکاتب ابتدائیه که شرایط لازمه اکادمیک را داشته باشند
3. فیصدی معلمین که به اساس معیارات ملی واجد شرایط تدریس برای تعلیمات ذیل می باشند:
 - آموزش و مراقبت دوران اولیه کودکی
 - تعلیمات ابتدائیه
 - تعلیمات متوسطه
 - تعلیمات غیر رسمی
4. نسبت شاگرد - معلم برای:

○ تعلیمات ابتدائیه

○ تعلیمات متوسطه

5. نسبت شاگرد – صنف برای:

○ تعلیمات ابتدائیه

○ تعلیمات متوسطه

6. نسبت شاگرد – کتاب درسی برای:

○ تعلیمات ابتدائیه

○ تعلیمات متوسطه

اشتراک کننده گان در بحث های هر یک از موضوعات سهم گرفته و با پاسخ گفتن به سوالات ترینر درک خود از موضوعات را ثابت می سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند رفتن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت – 3: (کارگروپی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های تعلیمات با کیفیت کار گروپی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت – 4: (امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان کوچک را راجع به هدف و کاربرد شاخص های تعلیمات با کیفیت سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های تعلیمات با کیفیت فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

فعالیت – 5: (برخی از انواع دیگر شاخص های تعلیمات با کیفیت به اشتراک کننده گان معرفی می گردد): برخی از شاخص های دیگر تعلیمات با کیفیت و روش های محاسبه این شاخص ها ذریعه پرزنتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان معرفی می گردند.

1. مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منیحت فیصدی مجموع مصارف حکومت

2. مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منیحت فیصدی تولیدات ناخالص داخلی

3. مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه/متوسطه بر هر شاگرد منیحت فیصدی عاید سرانه تولیدات ناخالص داخلی

4. فیصدی مکاتب که دارای منابع مناسب آب آشامیدنی می باشند

5. فیصدی مکاتبی که دارای امکانات کافی بهداشتی (سیستم تخلیه فاضلاب) می باشند.

اشتراک کننده گان در بحث های مربوط به هر موضوع سهم گرفته و باید قادر به پاسخ گفتن به سوالات ترینر باشند تا فهم خود از موضوعات را ثابت سازند. اشتراک کننده گان ترغیب می گردند تا سوالات خود را با ترینر بحث نموده تا در قسمت بلند بردن آگاهی و درک شان از موضوع کمک شود.

فعالیت - 6: (کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های تعلیمات با کیفیت کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد): اشتراک کننده گان بالای منابع مختلف معلومات مورد نیاز برای محاسبه این شاخص ها کار نموده و تجارب شانرا شریک می سازند.

فعالیت - 7: (امتحان قبل از تریننگ: اشتراک کننده گان یک امتحان کوچک را راجع به هدف و کاربرد شاخص های تعلیمات با کیفیت سپری میکنند): به اشتراک کننده گان لست شاخص های تعلیمات با کیفیت فراهم میگردد و از آنها خواسته می شود تا فهم خود از استفاده مؤثر هر شاخص را بیان دارند.

فعالیت - 8: (ترینر اشتراک کننده گان را از طریق سوال و جواب راجع به انواع مختلف شاخص ها، کاربرد و اهمیت آنها در تحلیل معلومات تعلیمی مورد ارزیابی قرار میدهد).

مدت مجموعی جلسه: 8 ساعت (یک روز)

اجندای برنامه آموزشی

مدت	فعالیت	منابع مورد نیاز
برنامه آموزشی - 1: شاخص های تعلیمات با کیفیت		
1 ساعت و 15 دقیقه	لکچر مشارکتی و پرینتیشن پاورپاینت توسط ترینر در مورد تعریف و هدف و کاربرد شاخص های هدف کلی - 6، آموزش برای همه که تشکیل دهنده شاخص های تعلیمات با کیفیت می باشد برای اشتراک کننده ارائه میگردد.	- پروجکتور - پرینتیشن - پاورپاینت
وقفه چای برای 15 دقیقه		
1 ساعت و 15 دقیقه	شاخص های تعلیمات با کیفیت و روش های محاسبه آنان ذریعه پرینتیشن پاورپاینت توسط ترینر به اشتراک کننده گان ارائه میگردد. 1. میزان بقا به صنف ششم 2. فیصدی معلمین مکاتب ابتدائیه که شرایط لازمه اکادمیک را دارا می باشند. 3. فیصدی معلمینی که به اساس معیارات ملی واجد شرایط تدریس برای تعلیمات ذیل می باشند: ○ آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب ○ دوره ابتدائیه ○ دوره متوسطه ○ تعلیمات غیر رسمی 4. نسبت شاگرد - معلم برای: a. دوره ابتدائیه b. دوره متوسطه	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم

	c. دوره لیسه 5. نسبت شاگرد – صنف برای: a. دوره ابتدائیه b. دوره متوسطه c. دوره لیسه 6. نسبت شاگرد – کتاب درسی برای: a. دوره ابتدائیه b. دوره متوسطه c. دوره لیسه	
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
1 ساعت و 30 دقیقه	کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های تعلیمات با کیفیت کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد	- پروجکتور - پرینتیشن - پاورپاینت
1 ساعت و 30 دقیقه	امتحان کوچک: اشتراک کننده گان یک امتحان کوچک را راجع به هدف و کاربرد شاخص های تعلیمات با کیفیت سپری میکنند	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم
1 ساعت و 15 دقیقه	لکچر و پرینتیشن مشارکتی توسط ترینر که طی آن اشتراک کننده گان با شاخص های تعلیمات با کیفیت و روش های محاسبه این شاخص ها آشنا می گردند. 7. مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منیحت فیصدی مجموع مصارف حکومت 8. مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منیحت فیصدی تولیدات ناخالص داخلی 9. مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه/متوسطه بر هر شاگرد منیحت فیصدی عاید سرانه تولیدات ناخالص داخلی 10. درصد مکاتبی که دارای منابع مناسب آب آشامیدنی می باشند 11. فیصدی مکاتبی که دارای امکانات کافی بهداشتی (سیستم تخلیه فاضلاب) می باشند.	- پروجکتور - پرینتیشن - پاورپاینت
وقفه چای برای 15 دقیقه		
1 ساعت و 15 دقیقه	کار گروهی: اشتراک کننده گان به منظور شناسایی معلومات مورد نیاز برای محاسبه شاخص های تعلیمات با کیفیت کار گروهی انجام میدهند، این فعالیت توسط ترینر تسهیل میگردد	- پروجکتور - فلیپ چارت - کتابچه و قلم
وقفه طعام و نماز ظهر (12:00 الی 01:00)		
1 ساعت و 30 دقیقه	امتحان کوچک: اشتراک کننده گان یک امتحان کوچک را راجع به هدف و کاربرد شاخص های تعلیمات با کیفیت سپری میکنند	- پروجکتور

پرریزنتیشن پاورپاینت		
پروجکتور فلیپ چارت کتابچه و قلم	ترینر اشتراک کننده گان را از طریق سوال و جواب راجع به انواع مختلف شاخص ها، کاربرد و اهمیت آنها در تحلیل معلومات تعلیمی مورد ارزیابی قرار میدهد	1 ساعت و 30 دقیقه

هدف کلی 6: تعلیمات با کیفیت

بهبود همه عرصه های تعلیمات با کیفیت، و کسب اطمینان از عالی بودن تمام این عرصه ها به منظور دستیابی به نتایج تعلیمی خوب و قابل سنجش برای همه، بخصوص در عرصه های خواندن و نوشتن، محاسبه و مهارت های اساسی زندگی

تعاریفات مختلف تعلیمات با کیفیت بازتاب دهنده تفاوت ها در معیارات بدست آمده تعلیمی و همچنان اهداف و مقاصد اولویت بندی شده تعلیمی می باشد. ازینرو، همان ابعاد کمی و کیفی تعلیم و تربیه برجسته می گردند که به منظور بهبود روند آموزشی اولویت بندی شده اند. تفاوت ها در داخل یک کشور و میان کشور ها از یک جانب نشان دهنده یک تعداد مکاتب ناکافی بدون مصئونیت اساسی و صحت محیطی و دارای معلمین بدون آموزش مسلکی و رضاکار و از جانب دیگر مکاتبی که نتایج آن در درجه بندی امتحان های بین المللی دستاورد های آموزشی از جایگاه بلند برخوردار اند را نشان میدهد.

همچنان لازم است تا به تقسیمات نادرست میان کیفیت و دسترسی و نقشی که تعلیمات بی کیفیت در راستای دور ساختن اطفال و خانواده های شان از مکتب ایفا میکند و همچنان نقش ارزنده تعلیمات با کیفیت در جامعه اعتراف کرد. به صورت روز افزون، "چارچوب مکاتب مورد پسند اطفال" برای شناخت واضح تر ابعاد کلیدی کیفیت که در برگیرنده همه شمولی، مؤثریت، محیط صحتی، مصئون و محفوظ، محیط مساعد برای برابری جندر و مشارکت اجتماع، والدین و شاگردان می باشد مورد استفاده قرار میگیرد.

مکلفیت حکومت برای تعریف از معیار های حداقل کیفیت و کسب اطمینان از این معیار ها در سراسر کشور نیازمند یک ارزیابی از اوضاع کنونی می باشد، این معیار های تعریف شده باید در همه ساحه تطبیق و پروسه ای وجود داشته باشد که ذریعه آن این معیارات تطبیق و نظارت گردند.

شاخص های اساسی آموزش برای همه – اهداف انکشافی هزار ساله

6	شاخص های اساسی آموزش برای همه – اهداف انکشافی هزار ساله	دسته بندی	منابع معلومات
6.1	میزان بقا به صنف ششم	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	- احصائیه سالانه مکتب - سروی های خانوار

6	شاخص های اساسی آموزش برای همه – اهداف انگشافی هزار ساله	دسته بندی	منابع معلومات
6.2	فیصدی معلمین مکاتب ابتدائیه که به اساس معیارات ملی واجد شرایط تدریس برای دوره ابتدائیه می باشند:	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - خصوصی/عامه - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	احصائیه سالانه مکتب
6.3	1. فیصدی معلمین که به اساس معیارات ملی واجد شرایط تدریس برای تعلیمات ذیل می باشند: - آموزش و مراقبت دوران تعلیمات قبل از مکتب - تعلیمات ابتدائیه - تعلیمات متوسطه - تعلیمات غیر رسمی	- جنسیت - ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - خصوصی/عامه - سایر دسته بندی های اجتماعی و اقتصادی مانند: - قوم، قبیله - زبان - معلولیت	احصائیه سالانه مکتب
6.4	نسبت شاگرد – معلم برای: - دوره ابتدائیه - دوره متوسطه - دوره لیسه	- ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - خصوصی/عامه	احصائیه سالانه مکتب
6.5	نسبت شاگرد – صنف برای: - دوره ابتدائیه - دوره متوسطه - دوره لیسه	- ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - خصوصی/عامه	احصائیه سالانه مکتب
6.6	نسبت شاگرد – کتاب درسی برای: - دوره ابتدائیه - دوره متوسطه - دوره لیسه	- ساحه جغرافیایی - شهری/روستایی - خصوصی/عامه	احصائیه سالانه مکتب

6	شاخص های اساسی آموزش برای همه - اهداف انگشافی هزار ساله	دسته بندی	منابع معلومات
6.7	مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منحیث فیصدی مجموع مصارف حکومت	شاخص ملی	• گزارشات بودجه حکومت
6.8	مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منحیث فیصدی تولیدات ناخالص داخلی	شاخص ملی	• گزارشات بودجه حکومت
6.9	مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه/متوسطه بر هر شاگرد منحیث فیصدی عاید سرانه تولیدات ناخالص داخلی	شاخص ملی	• گزارشات بودجه حکومت
6.10	فیصدی مکاتبی که دارای منابع مناسب آب آشامیدنی می باشند	• ساحه جغرافیایی • شهری/روستایی • خصوصی/عامه	• احصائیه سالانه مکتب • گزارشات و سروی های پروژه
6.11	فیصدی مکاتبی که دارای امکانات کافی صحی (سیستم تخلیه فاضلاب) می باشند.	• ساحه جغرافیایی • شهری/روستایی • خصوصی/عامه	• احصائیه سالانه مکتب • گزارشات و سروی های پروژه

6.1 میزان بقا به صنف ششم

جزئیات آنرا در بخش هدف دوم آموزش برای همه (تعلیمات ابتدائیه جهانی) مشاهده کنید

6.2 فیصدی معلمین مکاتب ابتدائیه که مشخصات لازمه اکادمیک را دارا می باشند

تعریف و هدف

تعداد معلمین مکاتب ابتدائیه دارای حداقل شرایط لازمه نهاد های عامه برای تدریس در دوره ابتدائیه، منحیث فیصدی مجموع معلمین مکاتب ابتدائیه نشان داده می شوند. این شاخص نسبت معلمین مکاتب ابتدائیه را سنجش میکند که الزامات اساسی شرایط اکادمیک نهاد های مسئول در کشور را برآورده ساخته باشند. این شاخص نشاندهنده کیفیت کلی یک سرمایه بشری یک کشور در عرصه تدریس تعلیمات ابتدائیه می باشد. معلمین افرادی اند که با ظرفیت مسلکی شان تجارب آموزشی شاگردان را در کسب دانش، رفتار ها و مهارت های تصریح یافته در برنامه نصاب ملی هدایت و رهنمایی میکند.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد معلمین دارای شرایط لازمه اکادمیک تعلیمات ابتدائیه را بر تعداد مجموعی معلمین دوره ابتدائیه تقسیم کرده و نتیجه ضرب 100 کنید.

$$\% \text{ Primary teacher having the required academic qualifications } t = \frac{\text{Total number of primary teachers with required academic qualification in year } t}{\text{Total number of primary teachers year } t} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معمولاً کشور ها معلومات شمولیت را از طریق احصائیه های سالانه مکتب جمع آوری میکنند. لازم است تا معلومات به اساس جندر دسته بندی گردد تا زمینه برای محاسبه فیصدی معلمین اناث فراهم شود. معلومات راجع به معلمین مخصوصاً برای سکتور عامه را میتوان از ریاست های مختلف وزارت های مسئول برای نگهداری سوابق معلمین و تأدیه معاشات حاصل کرد.

دسته بندی معلومات

این شاخص را میتوان به اساس سطح تعلیمات، موقعیت جغرافیایی (منطقه، شهر – روستا)، نوع نهاد (خصوصی، عامه)، رده سنی معلم دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

یک فیصدی بلند معلمین که شرایط لازمه اکادمیک را دارا می باشند بیانگر موجودیت معلمین واجد شرایط و کیفیت کلی نیروی تدریسی می باشد. تحصیلات اکادمیک معلمین همراه با تریننگ های قبل از خدمت و داخل خدمت معلمین، رابطه مستقیم و قوی با اجراءات خوب شاگردان دارد که از عوامل دیگر مانند تجربه و وضعیت معلمین، روش های تدریس، مواد تدریس و اوضاع صنف درسی نیز متأثر میگردد. بخاطر باید داشت که برخی از معلمین که شرایط لازمه اکادمیک را دارا نمی باشند نیز قابلیت های مشابه را از طریق تجربه مسلکی و آموزش خودی کسب خواهند کرد.

محدودیت ها

معیارات ملی برای حد اقل شرایط لازمه اکادمیک برای معلمین مکاتب ابتدائیه باید با جدیت تطبیق گردد تا تعداد معلمین واجد شرایط از نظر اکادمیک مشخص گردند. فیصدی معلمینی که شرایط لازمه اکادمیک را دارا می باشند نمیتواند از 100 درصد فراتر رود. لازم است تا این شاخص برای مکاتب عامه، خصوصی و سایر انواع مکاتب طور جداگانه محاسبه گردد. لازم است تا همه پرسونل تدریسی در نظر گرفته شوند.

6.3 فیصدی معلمین مکتب که مطابق به معیارات ملی واجد شرایط برای تدریسی در تعلیمات ذیل می باشند:

- دوران تعلیمات قبل از مکتب
- دوره ابتدائیه
- دوره متوسطه
- دوره لیسه
- تعلیمات غیر رسمی

تعریف و هدف

تعداد معلمین که حداقل تریننگ های لازمه معلم (قبل از خدمت و داخل خدمت) برای تدریس در یک سطح مشخص تعلیمی را دریافت نموده اند به حیث فیصدی تعداد مجموعی معلمین مکاتب در همان سطح نشان داده می شوند. این شاخص نسبت معلمین آموزش دیده مکتب در زمینه مهارت های پیداگوژیک، مطابق معیارات ملی، برای تدریس به گونه مؤثر و استفاده از مواد موجود تدریسی را سنجش میکند. همچنان این شاخص نشان دهنده تعهد حکومت برای سرمایه گذاری در انکشاف سرمایه بشری اش در فعالیت های تدریسی می باشد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

تعداد معلمین که حداقل تریننگ های لازمه معلم (قبل از خدمت و داخل خدمت) برای تدریس در یک سطح مشخص تعلیمی دریافت نموده اند را بر تعداد مجموعی معلمین مکتب در همان سطح تقسیم کرده و نتیجه را ضرب 100 کنید.

Percentage of early childhood educators- care-givers who are certified to teach according to national standards in year t

$$= \frac{\text{Total number of early childhood educators- care-givers who are certified to teach according to national standards in year t}}{\text{Total number of early childhood educators- care-givers in year t}} \times 100$$

Percentage of primary school teachers who are certified to teach according to national standards in year t

$$= \frac{\text{Total number of primary teachers who are certified to teach according to national standards in year t}}{\text{Total number of primary teachers in year t}} \times 100$$

Percentage of secondary school teachers who are certified to teach according to national standards in year t

$$= \frac{\text{Total number of secondary teachers who are certified to teach according to national standards in year t}}{\text{Total number of secondary teachers in year t}} \times 100$$

Percentage of nonformal facilitators/instructors who are certified to teach according to national standards in year t

$$= \frac{\text{Total number of non-formal facilitators/instructors who are certified to teach according to national standards in year t}}{\text{Total number of non-formal facilitators/instructors in year t}} \times 100$$

این شاخص را میتوان به اساس جنسیت ، موقعیت جغرافیایی (منطقه، شهر – روستا)، نوع نهاد (خصوصی، عامه)، رده سنی معلم و تحصیلات معلم دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

یک فیصدی بلند معلمین که شرایط لازمه اکادمیک را برای تدریس در مکاتب ابتدائیه دارا می باشند بیانگر نیست که اکثریت معلمین آموزش دیده اند و مهارت های لازمه پیداکوژیکی برای تدریس را کسب کرده و مواد موجود تدریسی را به گونه مؤثر بکار میبرند. در این شاخص تفاوت هایی در تجربه و وضعیت معلمین، روش های تدریس، مواد تدریس و اوضاع صنف درسی – عواملی که میتوانند کیفیت تدریس/آموزش را متأثر سازند؛ در نظر گرفته نمی شوند. بخاطر باید داشت که برخی از معلمین که شرایط لازمه اکادمیک را دارا نمی باشند نیز قابلیت های مشابه را از طریق تجربه مسلکی و آموزش خودی کسب خواهند کرد.

محدودیت ها

این معلومات باید در مورد معلمین تصدیق شده که آموزش های قبل از خدمت یا داخل خدمت تربیه معلم یا هر دو را دریافت کرده اند باشد. فیصدی معلمینی تصدیق شده نمیتواند از 100 درصد فراتر رود. لازم است تا این شاخص برای مکاتب عامه، خصوصی و سایر انواع مکاتب طور جداگانه محاسبه گردد. لازم است تا همه پرسونل تدریسی در نظر گرفته شوند (UNESCO 1998).

6.4 نسبت شاگرد – معلم

تعریف و هدف

نسبت شاگرد – معلم یکی از معمول ترین شاخص ها برای پلانگذاری تعلیمی می باشد. تعداد اندک شاگردان به نسبت هر معلم نشان دهنده اینست که شاگردان چانس بهتر تعامل با معلمین را دارا بوده و از اینرو یک روند بهتر تدریسی-آموزشی ایجاد میگردد. همچنان این نسبت برای سنجش سطح منابع بشری (معلمین) نیز بکار میرود. تعداد زیادی از پلانگذاران این نسبت را برای پیش بینی تعداد مورد نیاز معلمین بکار می برند.

روش محاسبه

تعداد مجموعی شاگردان شامل شده در یک سطح مشخص تعلیمی را بر تعداد معلمین در همان سطح تقسیم کنید.

Pupil-teacher ratio (PTR) for primary education

$$PTR_{Pri, t} = \frac{\text{Total number of pupils in primary education in school-year } t}{\text{Total number of teachers in primary education in school-year } t} \times 100$$

Pupil-teacher ratio (PTR) for secondary education

$$PTR_{Sec, t} = \frac{\text{Total number of pupils in secondary education in school-year } t}{\text{Total number of teachers in secondary education in school-year } t} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات راجع به شمولیت معلمین باید شامل مکاتب و برنامه های عامه و خصوصی باشد. معلومات برای برنامه های عامه را میتوان از سروی های مکاتب بدست آورد. سروی های خانوار یا سایر سوابق خصوصی میتوانند معلومات لازمه برای برنامه هایی را که توسط اجتماعی، مؤسسات غیر دولتی و مکاتب خصوصی به پیش برده میشوند فراهم کند. در برخی موارد، کشور ها معلومات برنامه های عامه و خصوصی را مدغم ساخته اند.

دسته بندی معلومات

نسبت شاگرد – معلم را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا و نهاد (مانند نهاد های عامه، خصوصی، اجتماعی یا حمایت شده از جانب مؤسسات غیر دولتی) دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

نسبت شاگرد بر معلم باید به منظور ایجاد نورم های ملی در رابطه به تعداد شاگردان فی هر معلم برای هر سطح یا نوع تعلیمات مقاسیه گردد. یک نسبت بلند شاگرد – معلم بیانگر اینست که هر معلم باید به تعداد زیادی از شاگردان تدریس کند و در مقابل شاگردان از توجه کمتر معلمین برخوردار باشند. در کل فرض میگردد که نسبت پائین شاگرد – معلم نشان دهنده صنوف کوچکتر بوده که معلم میتواند توجه بیشتر به هر شاگرد مبذول داشته و در نتیجه در قسمت عملکرد خوب شاگردان در مکتب کمک کند. این شاخص تفاوت هایی را در درجه تحصیلی، ترپینگ های پیداکوژیک، تجربه مسلکی و وضعیت معلمین – همه عواملی که کیفیت تدریس/آموزش و عملکرد شاگردان را متأثر می سازند؛ در نظر نمی گیرد.

محدودیت ها

این شاخص باید برای مکاتب عامه، خصوصی و سایر انواع مکاتب طور جداگانه محاسبه گردد. لازم است تا در محاسبه این شاخص موجودیت معلمین پارت تایم (نیمه وقت)، شفت های مکتب، صنوفی که در آن چند صنف تدریس میگردد و سایر مواردی را که دقت و مفهوم نسبت شاگرد-معلم را متأثر می سازند در نظر گرفته شوند. طور مثال، تعداد معلمین نیمه وقت باید به تعداد معادل معلمین فول تایم (تمام وقت) تبدیل شود. از شامل بودن همه پرسونل تدریسی باید اطمینان حاصل گردد.

6.5 نسبت شاگرد – صنف

تعریف و هدف

حد اوسط تعداد شاگردان در هر صنف یک شاخص مهم بوده که بیانگر اندازه صنف (از نظر تعداد شاگرد) می باشد. این نسبت برای ارزیابی مؤثریت منابع استفاده میگردد. همچنان طور غیر مستقیم برای ارزیابی روند تدریس/آموزش نیز بکار برده می شود.

تعداد مجموعی شاگردان شامل شده در یک سطح مشخص تعلیمی را بر تعداد صنوف* در همان سطح تقسیم کنید.

Pupil-Class Ratio (PCR) for Primary Education

$$PCR_{Pri, t} = \frac{\text{Total number of pupils in primary education in school-year } t}{\text{Total number of Classes in primary education in school-year } t} \times 100$$

Pupil-Class Ratio (PTR) for Secondary Education

$$PCR_{Sec, t} = \frac{\text{Total number of pupils in secondary education in school-year } t}{\text{Total number of Classes in secondary education in school-year } t} \times 100$$

* A group of pupils in one instructional class. Hence, a section is equal to a class. One classroom can be used for a number of sections.

منابع احتمالی معلومات

مانند معلومات نسبت شاگرد – معلم، این معلومات را نیز میتوان از سروی های مکاتب بدست آورد. اما سروی های سالانه مکاتب حاوی معلومات برای نهاد های خصوصی و انواع دیگر این نهاد ها نمی باشد. لازم است تا از این نهاد ها معلومات اضافی جمع آوری گردد.

دسته بندی معلومات

نسبت شاگرد – صنف را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا و نهاد (مانند نهاد های عامه، خصوصی، اجتماعی یا حمایت شده از جانب مؤسسات غیر دولتی) دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

نسبت شاگرد – صنف باید به منظور ایجاد نورم های ملی در رابطه به تعداد شاگردان در هر صنف برای هر سطح یا نوع تعلیمات مقاسیه گردد. یک نسبت بلند شاگرد – صنف بیانگر اینست که در هر صنف تعداد زیادی از شاگردان تدریس می شوند و سبب میگردد تا :

- توانایی معلم برای اداره صنف کمتر گردد؛
- ناراحتی فیزیکی و ذهنی در صنوف مزدحم برای شاگردان ایجاد گردد، و
- کیفیت روند تدریس/آموزش متأثر گردند.

محدودیت ها

این شاخص باید برای مکاتب عامه، خصوصی و سایر انواع مکاتب طور جداگانه محاسبه گردد. نباید این نسبت با تعداد صنوف درسی در یک مکتب اشتباه گرفته شود. تعداد صنوف در برخی مواقع نسبت به تعداد صنوف درسی (اتاقها) بیشتر می باشند.

6.6 نسبت شاگرد – کتب درسی برای:

- دوره ابتدائیه
- دوره متوسطه
- دوره لیسه

تعریف و هدف

تعداد اوسط کتب درسی برای هر شاگرد یک شاخص مهم بوده که بیانگر سطح تخصیص منابع/مواد به شاگردان می باشد. این نسبت برای ارزیابی مؤثریت استفاده از منابع بکار می رود.

روش محاسبه

تعداد مجموعی کتب درسی اختصاص یافته برای سطح مشخص تعلیمی را بر تعداد مجموعی شاگردان شامل شده در یک سطح تعلیمی تقسیم کنید.

Pupil-Textbook Ratio (PBR) for Primary Education

$$PBR_{Pri, t} = \frac{\text{Total number of textbooks distributed to primary education pupils in school-year } t}{\text{Total number of pupils in primary education in school-year } t} \times 100$$

Pupil-Textbook Ratio (PBR) for Secondary Education

$$PBR_{Sec, t} = \frac{\text{Total number of textbooks distribute to secondary education students in school-year } t}{\text{Total number of pupils in secondary education in school-year } t} \times 100$$

* A group of pupils in one instructional class. Hence, a section is equal to a class. One classroom can be used for a number of sections.

منابع احتمالی معلومات

مانند معلومات نسبت شاگرد - معلم، این معلومات را نیز میتوان از سروی های مکاتب بدست آورد. اما سروی های سالانه مکاتب حاوی معلومات برای نهاد های خصوصی و انواع دیگر این نهاد ها نمی باشد. لازم است تا از این نهاد ها معلومات اضافی جمع آوری گردد.

دسته بندی معلومات

نسبت شاگرد - کتب درسی را میتوان به اساس منطقه، شهر/روستا و نهاد (مانند نهاد های عامه، خصوصی، اجتماعی یا حمایت شده از جانب مؤسسات غیر دولتی) دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

نسبت شاگرد - کتب درسی باید به منظور ایجاد نورم های ملی در رابطه به تعداد کتب برای هر شاگرد در هر سطح یا نوع تعلیمات مقایسه گردد. یک نسبت بلند شاگرد - کتب درسی بیانگر اینست که در هر شاگرد با مواد و منابع بیشتر آموزشی برای کمک به روند آموزشی مجهز می باشند.

محدودیت ها

این شاخص باید برای مکاتب عامه، خصوصی و سایر انواع مکاتب طور جداگانه محاسبه گردد. اگر چه این نسبت غیر مستقیم شاخص کیفیت می باشد، اما نمی تواند معلوماتی را راجع به روند تدریس - آموزش فراهم کند. در سطح تعلیمات متوسطه، این شاخص باید برای تعلیمات عمومی و تعلیمات تکنیکی-مسلکی طور جداگانه محاسبه گردد.

6.7 مصارف عامه روی تعلیم و تربیه منحصراً فیصدی مجموع مصارف عامه حکومت

تعریف و هدف

مجموع مصارف عامه روی معارف (عادی و انکشافی) منحصراً فیصدی مجموع مصارف عامه حکومت در یک سال مالی مشخص نشان داده می شود که:

- زمینه را برای ارزیابی تأکید پالیسی حکومت روی معارف در مقایسه با ارزش سایر سرمایه گذاری های عامه فراهم می سازد.
 - بازتاب دهنده تعداد حکومت برای سرمایه گذاری در عرصه انکشاف سرمایه بشری می باشد.
- یونسکو پیشنهاد میکند که کشور ها باید حد اقل معادل 6 فیصد تولیدات ناخالص داخلی را برای مصارف عامه سکتور معارف اختصاص دهند.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

مجموع مصارف عامه روی سکتور معارف توسط تمام ادارات حکومتی در یک سال مالی مشخص را بر مجموع مصارف حکومت برای همین سال مالی کرده و ضرب 100 کنید.

Public Expenditure on Education as Per Cent of Total Government Expenditure t

$$= \frac{\text{Total public expenditure on education in a financial year t}}{\text{Total government expenditure in a financial year t}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

این معلومات را میتوان از گزارشات مالی سالانه که توسط وزارت مالیه تهیه میگردد، گزارشات حسابات ملی از دفتر احصائیه مرکزی و گزارشات مالی از ادارات مختلف حکومتی دخیل در فعالیت های تعلیمی مخصوصاً خود وزارت معارف بدست آورد.

دسته بندی معلومات

معلومات برای این شاخص به احتمال زیاد تنها در سطح ملی موجود خواهد بود. اما در بعضی از کشور ها، این شاخص را میتوان به اساس سطح اداره، موقعیت جغرافیای و هدف مصارف (حق الزحمه، مواد تدریسی و غیره) دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

یک فیصدی بالای مصارف حکومت روی تعلیم و تربیه نشان دهنده اولویت بالای پالیسی حکومت برای تعلیم و تربیه در مقایسه با ارقام سایر سرمایه گذاری های عامه، بشمول سکتور امنیتی، سکتور صحت، سکتور مصنوینیت اجتماعی و سایر سکتور های اجتماعی و اقتصادی می باشد.

محدودیت ها

مجموع مصارف عامه روی سکتور معارف باید حاوی مصارفی باشد که توسط تمام وزارت های دخیل و سطح مختلف اداری انجام شده است. در صورت متفاوت بودن دوره بودجه سال مالی و سال تعلیمی این موضوع نیز باید مدنظر گرفته شود.

در برخی موارد، معلومات مجموع مصارف عامه تنها به وزارت معارف راجع میگردد و وزارت هایی که بخشی از بودجه شانرا در فعالیت های تعلیمی به مصرف میرساند در نظر گرفته نمی شوند.

6.8 مصارف عامه روی سکتور معارف منحيث فيصدي توليدات ناخالص ملی (GNP)

تعريف و هدف

مجموع مصارف عامه روی معارف (عادی و انكشافی منحيث فيصدي توليدات ناخالص ملی در يك سال مالی مشخص نشان داده می شود. این نشان دهنده سهم ارزش مجموعی توليدات ملی کالاها و خدمات در يك سال مشخص که به تعلیم و تربیه اختصاص یافته اند می باشد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

مجموع مصارف عامه روی تعلیمات ابتدائیه در يك سال مالی مشخص را بر توليدات ناخالص ملی برای همین سال تقسیم کرده و ضرب 100 کنید.

Public Expenditure on Education as a Per cent of GNP

$$= \frac{\text{Total public expenditure on education in a financial year t}}{\text{Gross National Product in financial year t}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

این معلومات را میتوان از گزارشات مالی سالانه که توسط ادارات مرکزی یا ولایتی تهیه میگردند حاصل کرد. معلومات راجع توليدات ناخالص ملی معمولاً در گزارشات حسابات ملی که توسط نهادهای ذیربط در حکومت تهیه میگردند موجود می باشد.

دسته بندی معلومات

این شاخص معمولاً تنها در سطح ملی محاسبه میگردد.

تفسیر معلومات

در اصل، یک فیصدي بالای توليدات ناخالص ملی که به مصارف عامه روی معارف اختصاص یافته است نشان دهنده سطح بالای توجه حکومت به سرمایه گذاری در سکتور معارف میباشد. و فیصدي پائین آن بر عکس این موضوع می باشد.

محدودیت ها

مصارف عامه روی سکتور معارف باید شامل تمام مصارف انجام شده توسط وزارت های ذیربط و ادارات مربوطه در تمام سطوح گردد. مجموع مصارف عامه روی سکتور معارف عبارت از تمام مصارف روی معارف توسط حکومت مرکزی، ادارات ولایتی و مصارف شهرداری و سایر ارگانهای محلی می باشد. حکومت مرکزی شامل ادارات وزارت های مرکزی،

ارگانها و نهاد های مستقل که مسئولیت تعلیم و تربیه را دارند می باشد. آمار و ارقام در مورد مصارف باید در برگیرنده معاملات مربوطه تمام ادارات یا خدمات در عرصه تعلیمی در تمام سطوح تعلیمی باشد.

در برخی موارد، معلومات مجموع مصارف عامه تنها به وزارت معارف راجع میگردد و وزارت هایی که بخشی از بودجه شانرا در فعالیت های تعلیمی به مصرف میرساند در نظر گرفته نمی شوند.

6.9 مصارف عامه فی شاگرد منحصی فیصدی سرانه تولیدات ناخالص ملی (دوره ابتدائیه ، متوسطه ولیسه)

تعریف و هدف

مصارف عامه فی هر شاگرد در هر سطح تعلیمی منحصی فیصدی سرانه تولیدات ناخالص ملی در یک سال مالی مشخص نشان داده می شود. این شاخص نشان دهنده سهم عاید سرانه که روی هر شاگرد به مصرف رسیده است می باشد. این شاخص در ارزیابی سطح سرمایه گذاری یک کشور در انکشاف منابع بشری کمک میکند. زمانیکه به اساس سطح تعلیمی محاسبه گردد، هزینه های نسبی و تأکید یک کشور روی سطح مشکل تعلیمی را نشان میدهد.

روش های محاسبه و معلومات مورد نیاز

مصارف عامه فی هر شاگرد را در هر سطح تعلیمی در یک سال تعلیمی مشخص بر عاید سرانه تولیدات ناخالص ملی برای همین سال تقسیم کرده و نتیجه را ضرب 100 کنید.

$$A = \frac{\text{Public current expenditure on primary education in financial year } t}{\text{Total enrolment in primary education level } h \text{ in school-year } t}$$

$$B = \frac{\text{Public current expenditure on secondary education in financial year } t}{\text{Total enrolment in secondary education level } h \text{ in school-year } t}$$

$$C = \frac{\text{Gross National Product in financial year } t}{\text{Total national population in year } t}$$

Public Current Expenditure per Pupil (student) as per cent of GNP per Capita (for primary level) at year t

$$= \frac{A}{C} \times 100$$

Public Current Expenditure per Pupil (student) as Per cent of GNP per Capita (for Secondary level) at year t

$$= \frac{B}{C} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

این معلومات را میتوان از گزارشات مالی سالانه که توسط وزارت مالیه تهیه میگردد، گزارشات حسابات ملی از دفتر احصائیه مرکزی و گزارشات مالی از ادارات مختلف حکومتی دخیل در فعالیت های تعلیمی مخصوصاً خود وزارت معارف بدست آورد. معلومات در رابطه به شمولیت و جمعیت را میتوان از سیستم های ثبت معلومات مکاتب، سروی های مکاتب یا احصائیه های مکاتب و احصائیه های نفوس بدست آورد.

دسته بندی معلومات

این شاخص را میتوان به اساس سطح تعلیمی دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

یک فیصدی بلند برای این شاخص نشان دهنده یک سطح بلند عاید سرانه که روی هر شاگرد در یک سطح تعلیمی مشخص (ابتدائیه، متوسطه یا لیسه) مصرف گردیده است می باشد. این شاخص هزینه مالی فی هر شاگرد در ارتباط به اوسط عاید سرانه را سنجش میکند.

محدودیت ها

مصارف عامه فی هر شاگرد منحیث فیصدی عاید سرانه تولیدات ناخالص ملی میتواند از 100 درصد بیشتر باشد. این شاخص باید به اساس معلومات سازگار در مورد مصارف عامه که تمام سببایی های نهادی تعلیمی عامه و خصوصی را در بر دارد باشد. لازم است تا در این شاخص، میزان پوشش مصارف تعلیمی و توانایی تخمین تولیدات ناخالص ملی برای نمایندگی از سطح ظرفیت ملی اقتصاد به گونه درست در نظر گرفته شود.

این شاخص میتواند با تخمین نادرست تولیدات ناخالص ملی، جمعیت کنونی یا شمولیت به اساس سطح تعلیمی به گونه اشتباه تعبیر گردد. موضوع متفاوت بودن دوره های سال مالی و سال بودجوی تعلیمی نیز باید در نظر گرفته شود.

6.10 فیصدی مکاتبی که دارای منابع بهبود یافته آب می باشند

تعریف و هدف

در حالیکه معلومات در مورد این شاخص وابسته به ساحات و تعریفات کنونی EMIS می باشد، منابع "بهبود یافته" آب طوریکه توسط برنامه مشترک نظارت برای تأمین آب و بهداشت (www.wssinfo.org) در تطابق به گزارش اهداف انکشاف هزار ساله تعریف گردیده است، شامل موارد ذیل می باشد: آب پیپ، نل های آب عامه، چاه های لوله یی و چاه های برمه ای، چاه های محافظت شده ی ساده، چشمه های محافظت شده و ذخایر آب باران. بدون دسترسی به آب، خیلی از امکان دور است تا تسهیلات بهداشتی برای شاگردان کارایی داشته باشد.

در استفاده معلومات EMIS گزینه ای دیگر جز قبول کتگوری ها و تعریفات فعلی وجود ندارد و در صورتیکه آنها از آنان متفاوت باشد و یا در صورتیکه منابع بهبود یافته از منابع بهبود نیافته تفکیک نگردند، لازم است تا این موضوع در پاسخ ذکر گردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\frac{\text{Number of Schools (primary / secondary and / or High secondary) with Improved water sources}}{\text{Total number of schools (primary / secondary and / or High secondary)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات را میتوان از مجموعه معلومات EMIS مخصوصاً سروی های مخصوص مکاتب و معلومات تسهیلات مکتب بدست آورد.

دسته بندی معلومات

این شاخص را میتوان به اساس ساحه جغرافیایی، به اساس سکتور خصوصی/عامه و به اساس دوره های ابتدائیه/متوسطه ولیسه دسته بندی کرد.

تفسیر معلومات

بدون دسترسی به آب، احتمال بسیار کم وجود دارد که تسهیلات صحی و تشناب ها معیاری درست و مناسب داشته باشد. بعضی از متخصصین به این باور اند که بدون تهیه آب و تشناب، تعمیرات مکاتب تنها یک سایه بان آموزش است.

محدودیت ها

این شاخص الزاماً استفاده از تسهیلات یا اینکه آیا آنها به روی معلمین و کارمندان مسدود و محدود می باشد یا اینکه بسیار ناپاک و غیر صحی اند که آنان استفاده نمیگردد را نشان نمی دهد. مشکل نبود آگاهی یا تجارب فرهنگی استفاده از تشناب ها میتواند با گذشت زمان مخصوصاً با حمایت و فعالیت های صحی و حفظ الصحه آموزشی در صنف درسی حل گردد. اما، نباید محضاً موجودیت تسهیلات را با استفاده حقیقی آن اشتباه بگیریم.

6.11 فیصدی مکاتب با تسهیلات بهبود یافته صحی

تعریف و هدف

برای کسب اطمینان از فراهم آوری تسهیلات صحی بهبود یافته، مکاتب باید مجهز به یک سلسله تکنالوژی ها یا شبکه باشد. در حالیکه معلومات در مورد این شاخص وابسته به ساحات و تعریفات کنون EMIS می باشد، تسهیلات "بهبود یافته"

صحی در تطابق به گزارش اهداف انکشاف هزار ساله طور ذیل تعریف گردیده است: تشناب های فلشی و پایپ انتقال فاضلاب، تانک سپتیک یا تشناب های کمود دار، تشناب های مجهز با هواکش و غیره (www.wssinfo.org).

در استفاده معلومات EMIS گزینه ای دیگر جز قبول کتگوری ها و تعریفات فعلی وجود ندارد و در صورتیکه آنها از آنان متفاوت باشد و یا در صورتیکه منابع بهبود یافته از منابع بهبود نیافته تفکیک نگردند، لازم است تا این موضوع در پاسخ ذکر گردد.

روش محاسبه و معلومات مورد نیاز

$$\frac{\text{Number of Schools (primary /or secondary and / or high secondary) with Improved toilet facilities}}{\text{Total number of schools (primary / secondary and / or high secondary)}} \times 100$$

منابع احتمالی معلومات

معلومات را میتوان از مجموعه معلومات EMIS و از معلومات تسهیلات مکاتب در صورتیکه اینها یکجا باهم نگهداری نگردند جمع آوری کرد. بر علاوه، پروژه های مکاتب که به کمک تمویل کننده گان اعمار یا بازسازی میگردند معمولاً سروی ها و تخمینات بسیار خوب برای تسهیلات مکاتب را دارا می باشند حتی اگر این معلومات تنها برای ساحه مورد نظر باشد ولی میتوان آنرا برای مرجع دهی و تفسیر در گزارش استفاده کرد.

دسته بندی معلومات

این شاخص را میتوان به اساس ساحه جغرافیایی، به اساس سکتور خصوصی/عامه و به اساس دوره های ابتدائیه/متوسطه ولیسه دسته بندی کرد. در صورت امکان، دسته بندی به اساس دسترسی ذکور در مقایسه به دسترسی اناث میتواند معلومات بسیار مفید را فراهم کند.

تفسیر معلومات

لازم است تا معلومات داده شده برای این شاخص طور مناسب و واضح تعریف شده باشد. در بعضی کشور ها، "کافی" یک معیاری است به اساس آن تشناب ها دارای آب بوده و طور دوامدار مورد استفاده باشد، در حالیکه در بعضی از کشور های دیگر، تفاوتی میان "کافی" و "موجود" نیست تا جاییکه تسهیلات از کار افتاده و خراب نیز در محاسبات شامل ساخته می شوند. در موضوع باید در گزارش واضح گردد.

محدودیت ها

این شاخص الزاماً استفاده از تسهیلات یا اینکه آیا آنها به روی معلمین و کارمندان مسدود و محدود می باشد یا اینکه بسیار ناپاک و غیر بهداشتی اند که آنان استفاده نمیگردد را نشان نمی دهد. مشکل نبود آگاهی یا تجارب فرهنگی استفاده از تشناب ها میتواند با گذشت زمان مخصوصاً با حمایت و فعالیت های بهداشتی و حفظ الصحة آموزشی در صنف درسی حل گردد. اما، نباید هیچگاه موجودیت محض تسهیلات را با استفاده حقیقی آن اشتباه بگیریم.